

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 8 K — f. | Negyedévre — 2 K — f.
Félévre — 4 „ — „ | Egyes szám ára 16 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 6 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 3 dollár.

Felelős szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona.
Nyiltér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

A HUSVÉTOK LELKE.

Szatmár, 1912. április 2.

(+) Husz évszázad alatt a vizesepp bazalthegyet fúr át. Kétezer esztendőn át a fűszál gyökere sziklát porlaszt meg. Negyven emberöltő sűrűn hulló harmata a Saharán növel czédruerdőt.

És az ember szíve nem gránit, nem sziklahegy. És Krisztus nem vizesepp, meg fűgyökér.

Az ember az élet koronájának esengője. És Krisztus az élet.

Az ember igazságot sóvárgó vágy. És Krisztus az egész igazság.

És már kétezer husvét bocsátotta gyökerét mindig mélyebben az ember szívébe. Kétezerszer rügyezett a husvét fájának kétezerszer meghasadt kérge. Krisztus kétezerszer ömlesztette a halhatatlan élet vérét az ember lelkének ereibe. S az örök élet diadalmas szérumával: a husvéatok lelkével beoltott ember most már hangos hallelujával jár utjain.

— Oedipus útszélén leselkedő Sphynxének halálos kérdésére: mi az élet? — ragyogó szemmel feleli: örökkévalóság.

Horizontja kiszélesedett. Tudja már, hogy nincs physika, mert minden — metaphysika.

Aladdin szellemidéző lámpájával jár és szánja Abu Ali Scenát, a materia philosophusát, a ki csak anynyit tud, a mennyit lát. Mert az ő perspectivája az arab mystikusé, Abul Khainé, a ki mindent, a mit tud, lát.

Kétezer husvét halálon győző, sziklagörgető föltámadása megértette vele, hogy a középkor jámbor mysteriumai mondják el az igazságot: nem egy szinpad kell az élet lejátszására. Csak előjáték, prologus, a mi a földön történik, és e rövid ouverture után az örökkévalóság szinpadának függőnye lebben föl, hogy ott folytatódjék a nagyszerű élet. A diadalmas és örökkévaló. A

melynek chorusa több hangot énekel, mint a mennyit a mi kis nyolcz-hangu világuunk oktávájában ismerünk. Ott több registeren ömlik a „vox angelica“, a melynek itt oly halk a hangja.

Kétezer husvét belénk írta, hogy földrenéző értelmünk a nagy igazság-keresésben titokról-titokra bukkan, mindig többre, a melynek megoldása az örök élet nagyszerű szemhatárában fejtozik ki előttünk.

És az örök vágy — hiába keresi a „kék madar“-at a multban, a halálban — csak ott ujjong fel mámoros örömben. Mert a boldogság odaát van, a másik életben.

Ezek a már sok százszor ismétlődő husvéatok verték le a mérést ivü, hatalmas hid pilléreit és építették ki — az örökkévalóságig.

És a mióta e hidon járók vagyunk, mindig jobban érezzük, hogy az igazi értékek nem azok, a melyek materiából valók és jók a testnek. A „concupiscentia carnis“, a „concupiscentia oculorum“ és a „superbia vitae“ csak sertések örzőjévé tesz. A tékozló fiu balga élete nem csábit. Más ételekre éhe-

Édes anyánk pászkája.

Írta: BODNÁR GÁSPÁR.

Utban voltam haza felé. Az öreg, a galambosz, özvegyasszony-anyám háza felé. (Tudjátok-e mit teszen az — az édes anyám házában?)

Igyekeztem. Miér' mert azért, hogy husvét vasárnapja következett. Már pedig husvétot ünnepleni és az anyám „szentelt“-jét nem látni, nem izlelni: több ám, mint Rómában járni — és pápát nem látni.

... A kupéban pedig hárman ültünk. Egy katonatiszt. Magas, délezeg ember, akár a hérosz. Sűrű fekete hajába talán éppen az idei tél hullatgatta az első hópihéket. Aztán egy cvikkeres, modern ifju, a kinek feje a katonatiszt korában kopasz lesz, akár az ágyugolyó. És jó magam. (Szükséges, hogy bemutakozzam?) A cvikkeres ur okkupálta a legkényelmesebb helyet, úgy gondolkodván, hogy ez az élet bankett, a hol „szemtelen-séggel“ kell a legjobb helyet „csinálni“.

A katonatiszttal bemutatkoztunk. A miniszterjelölt ur — akarom mondani a cvikkeres utitárs — is felállott. Nagy kényszeredve. És elhápogta, elnyifogta érthetetlenül magas, országos nevét. (Jelezve, hogy nem-

sokára olvashatlan módon fogja a nevét is oda írni valami formula alá.)

— Az emberek már kijárnak a földekre — szólott a kupé ablakából szemlelődt tiszt. Lesik a természet vajudását.

— Az új termés zsendülését, szikbeszökését, színbeborulását — folytattam, egészítettem ki a tiszt meglátásait.

— Szinte látszik a gazdákon — mondotta a tiszt — hogy tenyerükkel szeretnének segíteni vajudásukon. Meg-megmozgatják. El-elháritgatják a nehéz, durva göröngyöket — a vetésről.

— És hogy lehajlik ott az az ember, mondottam. Szinte hallani óhajtja a föld szívének lüktetését. Mert a földnek is van szíve... Még lelke is van.

A cvikkeres utitárs ezekre a szavakra felemelte graciosus fejét a kezében levő fűzetből. Mintha interpellálni akarna, hogy mit beszélek én a földnek lelkéről, mikor ő, a szabadgondolkodó, még azt sem hiszi, hogy az embernek lelke van.

— Ah, a magyar föld! A magyar földmives rajongása, szerelme a föld iránt! A magyar buza. A magyar kenyér... És — hát, hogy éppen husvét jó: a magyar asszony pászkája!

És mélyen sóhajtott a tiszt ur. Mintha bluzá alól valami nagy, mélységes érzelem, emlék akarna kiszabadulni.

* * *

Szó-szó után esik. Közvetlen emberek-nél már ez így van. Hiába... En elárulom, hogy haza megyek. Öreg asszony-anyám házába. A hol a hetvenkedő özvegy asszony... talán éppen most rakja a pászkához a kemence tüzet. Vagy talán már pirosodik is a szentelni való kalás. És így tovább...

A cvikkeres utitárs szánó mosolyt pazarol ránk. A „szüklátkörü“ vidéki emberekre. A naiv, maradi, idealisan együgyü lelkekre. De a tiszt nem honorálja, észre sem veszi a mosolyt, hanem felkapja beszédem szálát:

— Boldogságos szép idők! Mikor még én is, mi is hazamehettünk „szenteltre.“ Mert hárman voltunk fiuk. És ha közülünk valamelyik elmaradt ilyenkor... annak rovása esett. Annak baja volt. Az félt a — szenteltől. Azért otthon-itthon anyáknak jószágos szeméből forró, nagy, öreg könnyecsepek hullottak.

— Igazán szép, valóban boldog emlékezet, szóltam én is elfogódottan.

— Anyánk nagyon büszke volt fiaira. Mint minden anya. De a pászkájára, a „szenteltjére“ is.

— Minden anya, minden magyar asszony büszke is lehet arra.

— Szép, kedves, kegyeletes szokás is az a pászkaszentelés. Csak eszméjében kell megérteni. A mi szülőföldünkön megértik. Még a más vallásuak is megértik. És tisztelik. A pászka, a szentelt a husvétünnep legkellemesebb kísérfje. És az a kínálás. És ahogyan, szívesen édesen kínálják...

Tavaszi gyermekjátékok

sport áruk, utazási czikkek, bőröndök, kosarak, gyermek-kocsik, kerti butorok, alkalmi ajándéktárgyak, össze hajtatható gummi fürdő kádak RAGALYNÁL, Deák-tér 8. szám.

zik, más italt szomjuhoz bennünk a megerősödött lelkiség.

Kattoghat körülöttünk a szaporodó gépek bugó moraja, meredezhetnek sűrű erdei a gyárkéményeknek — a fülsiketítő zaj, a feketén kormos füst csak még jobban éleszti a vágyat a mosolygó „örök halomok“ harmóniája után. Artus király lovagjai szaporodnak napról napra, a kik keresik a szent Grált.

— És semmi más nem kell nekik, csak a szent Grál!

— Ez a husvétok lelke,

Élet, a melyben a lélek lélekzik. Tettek, a melyek örökkévalók. Megújulás, a mely nem ismer határt. Tökéletesedés, amelynek vége nincs. Földáradás, a mely mennybemenetelre készül.

*

Nagy, óriás erőket gyűjtöttek össze a husvétok.

— És most mozognak, feszülnek, tettek vágyába sűrűdnek ezek az erők.

A keresztény szellem nagyszerű revelációkat mutat. Nagy áradásokban ömlik ki. A keserű sopánkodások helyett a duzzadó ifjúság tevékenysége dolgozik. A sötét, kiábrándult és kétségbeesett korszak megüresített és aszottá tett mindent. Most az élet esője erre a parlagra hull és nőnek a keresztény szellem fogadásában mind nagyobbra a lelkek. Carlyle prophetiáinak már eljött a jelene. „A világ újra hősiessé lesz.“

Sűrűbbek a husvétok lelkek seeregének sorai.

Magyarország is ott áll a husvétok lelkének harmatában. Uj szervezetek kovácsolják aczella a petyhüdt sziveket. Tömörülő tábor fegyverkezett már föl; mind több kard röpöppen ki hüvelyéből. Lélekujhdások ujjongásai hallszanak. Tevékeny élet méhkasos sürgése épít. A templomos lelkek várakat raktak. Nőnek a földből erődítményeink. És a hangunk zengőbb már. Harangszavu, orgonás bűgású.

Kondul tornyainkban a harang. Zeng templomainkban az orgona: — a katolikus sajtó.

Ezen az országgrészen is fodrozza már a renaissance szellője a lelkeket.

Akarjuk önteni harangunkat.

Rakjuk már az öblösszavu orgona sipjait.

Itt is hívogatjuk életre a katolikus sajtót.

— És akkor majd él és dolgozik bennünk is — a husvétok lelke.

Csak akkor!

A cenztochauri bűnpör. A cenztochauri bűnpör a petrikai törvényszék ítéletével nem ért véget. Petrikauból ugyanis jelentés érkezett, hogy Macoh Damaz volt pálos szerzetes, akit unokafivérének meggyilkolása és a cenztochauri Mária kegykép gyémántjainak elrablása miatt a törvényszék 12 évi fegyházra ítelt, megszökött a fegyházból két megvesztetett fegyházor közreműködésével. Az Országos Pázmány-Egyesület Védőirodája siet felhívni a figyelmet erre a végtelenül nagyfontosságú fordulatra, mert Macoh Damaznak hivatalos közegek közreműködésével történt szökése, helyesebben megszöktetése a legfényesebb bizonyítéka annak, hogy ebben az egész ügyben az orosz államhatalom a bünszerző főbűnös. Katolikusgyűlölet és politika sugalta az

orosz belügyi kormányzat az a szegényes szerepet, amellyel a cenztochauri megdöbentő eseményeket és a bűnpert felidézte. Az orosz államhatalom mindenáron és minden eszközzel kompromittálni akarta a világhírű cenztochauri katolikus kolostort, hogy aztán a mesterséges uton támasztott botrányokból tőkét kovácsolhasson az általa gyűlölt és üldözött katolikus egyház ellen és a katolikus vallásu lengyel nép ellen. Erre a célra az orosz belügyi kormány illetéktelenül és hatalmi erőszakkal beleavatkozott a cenztochauri pálos kolostor ügyeibe, lehetetlenné tette a kolostor felsőbb egyházi és püspöki felügyeletét, erőszakosan megszüntette a Rómával való összeköttetést és 1895-ben egyszerűen adminisztratív uton minden cánoni szabály negligálásával Rejmann Özséb személyében egy hiányosan képzett és minden hivatal nélkül, pusztán számításból és orosz kormányügynökök ösztönzésére a pálosok közé lépett egyént nevezett ki perjellé. Rejmann sajnos ílymódon 1910. júniusáig állt a cenztochauri kolostor élén, amelyben mindenben az orosz kormány kedvére járván, tervszerűen meglazította a szerzetesi fegyelmet s a köréje csoportosuló hasonló erkölcsű fiatal rendtagokkal együtt (Macoh és társai) valóságos bűnfészkeké tette a jasznagorai kolostort. Amik Rejmann perjelsége alatt ebben a kolostorban történtek, azokról tudtak a kolostorban sűrűn megforduló és Rejmannékkal mulatozó orosz tiszték és államhivatalnokok, tudott róla az orosz belügyminisztérium, de nem tudott, mert nem tudhatott róla a krakói püspök, még kevésbé a Vatikán. Hogy Rejmannal mennyire egyetértettek az orosz hatóságok, bizonyítja az, hogy amikor a szigoruan szerzetesi életmódot folytató Przedziechky Piusz és több rendtársa nyíltan felszólaltak és Rejmann perjelt a szerzetesi fegyelem betartására kérték, Rejmannnak csak egy szavába került és az orosz kormány Oroszország belsejébe száműzte P. Piuszt, a „lázado rigortát.“ Rejmann az orosz kormányhatalom számára kitűnt segédeszköznek bizonyult, (De éppen, mert mint volt kormányügynök a petrikai tárgyaláson koronatanuként az orosz kormányról esetleg igen kellemetlen dolgokat árulhatott volna el, jóval a tárgyalás előtt Amerikába engedték

— A mi pászkánkból...

— A mi szentellünkéből...

— Tudom, hogy az Ilonkáké, az Emikájé is szép jóízű, De a miénkből is. Hát csuda-e, ha a magyar asszony büszke — a pászkájára. És a magyar asszony pászkája híres ám! Akár a vendégszeretete. Emlékszem, oly híven emlékszem a feledhetlen jelenetekre.

— És itt... e perczen a tisztnek férfias és tiszta tekintete szinte elborult. Pedig a bucsuzó nyárnak fénye még benne rezgett. Az érkező ősz derűje még csak kacsingatott. De a mulandóság érzete lelkét már az emlékek országában ringatta.

— Emlékszem, beszélt aztán mélyen bugó gordonka hangjával, emlékszem jól, s előttem van anyám arca. Ugy mosolygott, akár a pirosra sült formás kalács... mind a kettő úgy mosolygott; mikor a templomból haza hozták patyolat fehér kendős kosárban a szenteltet. Apám vette kezébe először. Kereszttel megjelölte. És megszegte. És kettő vált a szentelt. Könnyű volt, mint a pehely, mint a pihe. És fehér, sima, mint a leesett hó. Akkor édes anyám kérdően, de önértetes tekintettel nézett apánkra. Apánk pedig felfogta ezt a boldogságos tekintetet. Aztán körülhordozta rajtunk. Mi pedig mindnyájan, mintha egyszerre szakadna ki lelkünkéből a diadal érzete... de mindnyájan... olyan boldogsággal, annyi büszkeséggel kiáltottunk fel:

— A mi édes anyánk pászkája!

* * *

Csaknem átöleltem ezt a kedves, ezt a szeretetreméltó tisztet. A kinek bluzá alól ilyen szent, ilyen emelkedett, ilyen családias érzelmek parázsa süt felém. A cvikkeres fiatal ember még csak mosolygott. Olyan előkelően — mosolygott.

— Hanem, ha már így belemelegedtem az én emlékezetem világába... egy intermezzót nem hallgathatok el.

— Nem is szabad, szóltam elbizakodva.

— A szentelthez, a mi édes anyánk pászkájához azonban csak egy feltétel alatt juthattunk.

Utolsó szavainak rezgése elárulta, hogy az én tisztem érzékenyül. Szinte visszafojtja szemében a könnyeket. Küzd ellágyulásával. A katoná vivja párbaját az emberrel, a fluval.

— A feltétel pedig az volt a három fiu számára, hogy a pászka idejéig, a szentelt megérkezéseig... el kellett végeznünk a husvétok gyónásunkat. Mind a hármunknak. Ha messze, messzetávol voltunk is a szülei háztól... ezt meg kellett cselekednünk. El kellett a gyónás végzéséről hoznunk a bizonyítványt. A kis gyónás czédulácskát. Oda raktuk sorba... édes anyánk elé. Anyánk pedig, nagy boldogságos érzéssel tette keblébe. És összeöskölt mindhármunkat.

A fiatal cvikkeres utitárs úgy ugrott fel, mintha tű szurta volna meg.

— És meggyóntak az urak, csakugyan? A tiszt ur is? Kérdezte a modern ifju, miniszterjelölt ur nem közönséges pózba vágódottan.

— A tiszt is meggyónt. De meg ám!

— Hahahah... Kezd most már tréfál-

kozni a fiatal ur... Azt a gyónóczédulát könnyű volt megszerezni. Egy pár hatosért kapható.

A tiszt arca egyszerre félelmetesen komollyá vált. Szemében szinte szikra gyúlt. Haptákba vágja magát és kemény aczélos hangján felel:

— Fiatal ember, jegyezze meg jól. Csálni lehet. Ma talán már az új erkölcsstan szerint szabad is. De tisztességes, becsületes ember nem teszi. A fiu pedig elzülhetik, messze elbujdosik az anyai szívtől... de édes anyját nem csalja meg. Ezt nem tudja az ur?

A vonat e pillanatban megállott. A cvikkeres fiatal ur érthetetlen, raecsoló köszöntéssel — kiszállott.

... Mikor a vonat újra zakatolni kezdett, az én kedves utitársam, a tiszt, bluzá mögül kiyett egy kis papiroskát.

— Édes anyám, mondja lágyan, szinte bugó fuvolaszerűen — az én édes anyám, már ott porladozik szülőföldem csendes temetőjében. Az ablakból a távolba mutatott... egy fehér kis városra. De én ma is, derezen, talán hamvas fővel is engedelmes fia maradtam. Elvégzem kötelességemet. Nézzé uram, jól esik a bizalom, — a kis czédulát. Itt van!

Mélységes, siri csend volt a kupéban. Észre sem vettük, hogy vonatunk áll. És e mélységes, mégis beszédes csendben még így szólott nekem a jó fiu:

— Csak egy hiányzik. Így husvétkor érzem. Nagyon érzem. Az édes anyánk pászkája. Az ő hófehér pászkája. A mi édes anyánk pászkája.

PAPI KALAPOK

fehérneműek, tavaszi divat ujdonságok. Husvétai ajándéktárgyak. Husvétai illatszerek, locsolók, tojások, nyuszikák, friss gummi labdák

Ragályi Kálmánnál Szatmár-Németi, Deák-tér. Telefon 296.

szökni!) de kitűnő eszköznek bizonyult Macoh Damaz is, aki nemcsak botrányok rendezésével volt megbízva, hanem azzal is, hogy mint az Ochrana, vagyis az orosz politikai titkos rendőrség kémje, a lengyel zarándokok politikai titkait fűrkéssze. Csak természetes, hogy az orosz kormány lehetőleg csinján bánt ezzel a két megtevévedett eszközzel. Amikor 1910. júniusában a cenztochauti kolostor tisztességes elemei kerékedtek felül és Rejmann helyett R. P. Velonszky Jusztint választották perjellé, az orosz kormány nem erősítette meg Velonszkyt. Az új perjel Macoh Damazt és társait nyomban kizárta a kolostorból, de a hivatalos elbocsátásra nem kerülhetett a sor, mert Velonszkyt az orosz kormány mind máig nem erősítette meg. A petrikai törvényszék ezért ítélte el enyhén a gyilkos Macoh Damaz fölött, holott tudvalevő, hogy az orosz bíróságok más csekélyebb bűnökért is halált és szibériai száműzetést osztogatnak. De a gyilkos Macohot nem ítélték halálra, hanem csak 12 évi fegyházra, és mindjárt az első napokban megszöktették, meg engedték szökni a börtönből, mint ahogyan jó előre megszöktették Rejmann is. Mindezek után minden elfogulatlanul gondolkozó ember be fogja látni, hogy a cenztochauti bűnökért az egyházat és a római kuriát nem érheti vád. Az orosz kormányhatalom és vele együtt a katolikusellenes sajtó hiába akar ebből az ügyből tőkét kovácsolni az egyház ellen: a petrikai törvényszék ítélete nemcsak a bűnösöket sújtja, de sújtja egyuttal magát az orosz államhatalmat is, amely nem általotta céljait ilyen alacsony eszközökkel elérni akarni.

Senki sem tett még a katolikus sajtó érdekében annyit, hogy valamit még ne tehetne.

A lajstromos szavazati rendszer.

Irta: **Dr. Kovács Ernő.**

Budapest, 1912. ápr. 2.

Minden ember boldogulását keresi. Legtöbben a saját eszük után indulva gondolják azt elérni. Pedig csak kevesen képesek a viszonyokat jól áttekinteni, mérlegelni. Eppen ezért mindig megtaláljuk a nagy tömeg hatalomvágyát. Egyuttal a régi rend felforgatása után tapasztaljuk újra a vezetésnek, hatalomnak kevesek közt való megosztását. A nagy tömeg mindig fogja követelni — több, kevesebb erővel — a minél teljesebb demokráciát. Ezt sohasem fogja elérni. Mindig szükség lesz az értelmesek vezetésére. Minden emberi közületben vezetni fog az intelligencia.

Az új rend érdekében küzdők mindig a réginek teljes felforgatását akarják. A nagy tömeg a meggyökeresedett régi felfogásokat ujjakkal felcseserélni képtelen. A Caesar megölését indokoló, köztársasági érzelmű Brutust a néptömeg Caesar helyébe akarja tenni. Ezt a helyet elfoglalni nem akaró Brutust legyőzi Augustus. — A néptömeg a francia forradalomban kimondja a nemesség, papság eltörlését. Rövid idő múlva bebizonyosodik ennek lehetetlensége. Más téren is hasonló látunk. A diadalmaskodó keresztényesség kénytelen (Józan okosságából tette. Szerk.) a zsidó vallás és szokások jó részét átvenni.

Egy-egy új irány küzdelme sohasem egészen őszinte. Mindig csatlakoznak a küzdőkhez a saját önző érdekeiket szolgálók is. Nagyon sokszor egész osztály használja ki a maga érdekében a nagy tömeget. A francia forradalomban a polgári osztály érdekeiért vérezték el ezrek és ezrek. Ma a szervezett munkásság a maga érdekeinek kikutódóvá igyekszik felavatni a százezer és milliónyi nem szervezett munkást. Sőt a szervezett munkásságot is mások igyekeznek kihasználni. A márczius 24-iki választójogi gyűlés plakátjára kerestek egy — a célokat kifejező

— rajtot. Egy tréfás ember a zsidó főispán alakját találta a legkifejezőbb rajznak. Az élez találó volt. Benne volt az igazság.

Ezekből a tapasztalatokból okulni kell. Az új választói jog nem lehet a szélsőségek demokratikus. Ilyen választási rendszer mellőzni akarja az intelligencia vezetését. De a társadalomban, az ország népességében mindig meglesz az intelligenciának a sulya. Tehát a szélső demokratikus választói rendszer sem felel meg a tényleges erőviszonyoknak. Ez által magában hordaná az új rendszer bukásának okait. Ily rendszer mellett vagy az uralkodó hatalom tultengésének, vagy a felsőház tultalmának kell bekövetkeznie.

Az új választói jog nem szakíthat a nemzeti mult hagyományaiival sem. A hagyományok is figyelmen kívül nem hagyható erőt képviselnek. Azokkal eredményesen szembevaló helyezkedés vagy a széttűlést indítja meg, vagy reakcióra vezet. A nemzet megbünteti az ő bomlásán munkálkodókat. A kihasználtak is tudatára jönnek valamikor kihasználtatásuknak.

Ennek az országnak jellegét évezreden keresztül a magyar nemzeti gondolat és a keresztény világfelfogás adta meg. A vakmerő támadások dacára is ez a két eszme képviseli itt — a sokszor ugyan alvó, de — tényleg a legnagyobb erőt. Ezt számba nem vevő választási rendszer szemben találja magával a nemzetet. Új választási rendszerrel a magyarság és keresztényesség ellenségei hiába próbálnák meg itt a hatalmat megkaparítani és kezükben állandósítani. Zavarokra, lázongásokra, gyilkolásokra, pogromokra vezetne az ezt célzó választói jog.

A kérdés e részével nem is szükséges tehát bővebben foglalkoznom. Fontosnak tartom az eszmésert az intelligencia befolyásának biztosítása felett.

Általános tapasztalat szerint a választók számának szaporodása maga után vonja a képviselőház színvonalának csökkenését. Ez természetes is. Intelligens ember mérlegelni tudja egy kiváló embernek szellemi képességeit. A nem intelligens ember erre képtelen. Az ilyenre a nagy szavak, csillogó frázisok, az érzelmek felkeltése, a vad indulatok felszabadítása hat. A nagy tömeg ennek megfelelően választja meg a maga emberét. Minden vidéknek megvan egy, vagy több lázító néptribunja. A választók számának megszaporodása ezek esélyeit növeli nagyra.

Szükséges tehát gondoskodni az intelligens elemeknek más uton való megválasztásáról. Ezért kell vitatás tárgyává tenni a lajstromos rendszert.

Egész országra kiterjedő lajstromos rendszernél minden választó szavaz az összes megválasztandó képviselőre. Ezt a rendszert léptette életbe Franciaországban Gambeta. Ennek a rendszernek két nagy hibája volt.

Egyrészt lehetetlenné tette a kisebbségnek parlamentbe jutását, másrészt óriási hatalmat adott a pártközpontnak.

Az első hibán javítottak a kisebbségi szavazás rendszere után. E szerint ugyanis az egyes választó a képviselők számának csak egy hányadára szavaz, pl. 120 képviselőnél 75-re. A többségi párt választói leszavaznak erre a 75-re. A győzelem biztosítása céljából kell is így szavazniok. Szavazataik megosztása esetén nem tudnának elég szavazatot biztosítani a 75 jelöltnek. Az egységesen szavazó kisebbség nyerné el tehát a 75 helyet. A többségi párt ennek folytán kényszerítve van egységesen szavazni a 75 jelöltre. Így megmarad a kisebbség részére 45 hely.

A pártközpont hatalmának tultengése is nagy hiba. Pedig a lajstromos rendszer teljes érvényesülése esetén ez okvetlenül bekövetkezik. Ugyanis csupa kiváló embert kiválasztani nem lehet. 400—500 képviselő között mindig lesz selejtes elem is. Egy lajstromnál a nagyok mellett elcsuszának a kicsinyek. A pártközpont állítja össze a lajstromot, ez válogatja ki a nagyok mellé a

kicsinyeket. A kisebbek értékének megmérésénél nem tűnik úgy fel a mérleg nyelvének valamivel kisebb vagy nagyobb elbillenése. A pártvezér tehát besegíthet a lajstromba kevésbé érdemeseket is. Ezek természetesen iparkodni fognak tehát a pártvezér jóakarátát elnyerni. Ennek a módja nagyon gyakran a hizelgés, csuszás-mászás, az emberi gyöngeségek kihasználása, nem pedig a köznek való szolgálat.

A központ hatalmának tultengése ellen szolgál az u. n. párcziális lajstrom-rendszer. E szerint az országot több részre osztják fel. Mindegyik részben külön szavaznak az illető résznek jutott képviselőkre. Így egyrészt több központ alakul a legfelső pártvezetőség mellett. Több irányból itélik meg tehát az egyes jelöltek értékét. Másrészt 80—90 jelötnél már nem megy oly könnyen az értéktelenek becsempészése.

Ez a rendszer Svédországban keresztül vihető. Ott nem kell félni a nemzetnek részekre való szakadásától. Nálunk e rendszer alkalmazása első lépés lenne Erdély elszakadásához.

Nálunk tehát a megoldásnak egy más alakját kell keresnünk. Ez a mai kerületi választásnak és a lajstromos rendszernek kombinálása. A 413 képviselő közül választassék meg lajstromos szavazás után a kisebbségi rendszer alkalmazása mellett pl. 120, a többi pedig kerületenkénti választás után.

Ennek az eredménye a következő lenne: A pártközpontok az ország lakossága által tisztelt neveket volnának kénytelenek felvenni a lajstromba. Helyi demagógok felvétele a pártnak hasznot nem jelentene. Biztosítva volna tehát 120 sulyos egyéniségnek a parlamentbe jutása. A gyenge embereket jelölő párt bukásnak tenné ki lajstromját. Ezért a pártvezérek érdemtelen kegyeltjeinek érvényesülése a minimumra volna redukálva. A választók szaporodása által előálló színvonalcsökkenés tehát ellensúlyoztatnék.

A lajstromos választás érdekévé tenné a kisebbségi pártoknak ez alkalomra való szövetkezését. Ez viszont utat nyitna egy erős kisebbségi párt alakulására.

A lajstromos választás időpontjának pl. az általános választások után következő harmadik évre tétele után a nemzet ez időben is jelezhetné a maga — esetleg megváltozott — nézetét.

A nemzeti eszme ellen működő elemek kénytelenek volnának vagy nyiltan tömörülni, vagy az érvényesülésről lemondani, vagy nemzetellenes működésüket beszüntetni. Különben a velük szövetkező kisebbségi párt a nemzet előtt elvesztené a hitelét, bukásnak tenné ki magát.

Az általános választások idején a 120 lajstrom után megválasztott képviselő kellően ellenőrizhetné a kormány működését.

Az ország vezető politikusai szabadulnának a kicsinyes kerületi érdekek szolgálától.

A pártok kényszerítve lennének erőteljes országos szervezkedésre és az általános érdekek nyilt képviselésére. Az ezt szem elől tévesztő pártok lajstromuk bukását idéznék elő.

A választó közönség figyelme nagyobb mértékben irányulna a vezető államférfiakra. Fokozódnék az általános nemzeti kérdések iránti érdeklődés és ezzel kapcsolatosan a politikai művelődés.

Akadályai vannak e rendszer hibátlan érvényesülésének is. Kell félni az összes nemzetellenes, vagy nemzetietlen elemek egyesülésétől. Kell félni és ez ellen védekezni. De ez nem volna ok magának az eszmének elejtésére. Erős nemzet meg tud küzdeni a jelentkező veszélyekkel. Ellenben a veszélyek eltitkolása, elleplezése a nemzetet elbizakodottá teszi, téltlenségre ösztönzi.

A jó választási rendszernek célját nem a nemzettestben jelentkező erők eltitkolása képezi, hanem ez erők minél teljesebb érvényesülése és irányítása.

Császári parancs.

A Khuen Héderváry Károly vezetése alatt álló parlamenti többségtől még a javíthatatlan optimisták sem vártak nemzeti politikát. Az a munkapárt, amely a brutális erőszak s a legundokabb lélekviszár fertőjéből keletkezett, amelynek vezére még mérsékelten sem mondható hazafias érzelműnek és amelynek tagjai jórészen a levitézlett szabadelvűpárt leltári mamelukjaiból kerültek ki: ez a párt már eleve kizárt minden nemzeti reménykedést. De hogy ennek a többségnek a kormánya olyan szégyenletesen neveltséges, olyan tragikomikus lépésre szánja el magát, aminőnek az elmúlt napokban tanúi voltunk, azt a legmegátkozottabb pesszimista is lehetetlennek tartotta. Ilyesmire nemhogy Európában, de a legsötétebb Afrikában is csak elvétve fordulhat elő.

A legutóbbi politikai eseményeket a címbe irt két szóban foglalhatjuk össze. Az elsőre, a császári parancsra kár sok szót vesztegetni. Őfelsége előbb palam et publice jól megleczkéztette, össze-vissza pofozta és dolgozószobájából kidobta a kormányt. Mikor aztán a tisztelt miniszter urak lenyalták magukról azt a nemzeti szint, amellyel a publikum előtt kendőzni akarták magukat, akkor kegyesen megbocsátott nekik, de egyúttal kiadta a rövid katonai parancsot a kormánynak és pártjának, á la Chlopy, tessék keresztülhajtani a véderőjavaslatokat, minden nemzeti czafrang nélkül. Nem hiába vizített Bécsben Vilmos, a snájdig német császár, átragadt az ő snájdigsága öreg királyunkra is. Nem sokat teketóriázik, egyszerűen „nieder“-t vezényelt.

Meg kell adni, a királynak igaza van, ha így bánik el ezzel a kormánnyal és ezzel a többséggel. Hiszen az ő kreatúrái, „fontartás nélküli“ engedelmességet fogadtak neki, csinálhat velük amit akar. Egészen más azonban a kormány viselkedése. Ez a jeles társaság, kabinet és kormánypárt most újra vállalkozik a kormányzásra, miután előbb porig alázott, rezolúció nélkül, amelyért lemondott, amelyért azt a talmi nemzeti ellenállást rendezte s amelyért a törvényhatóságokkal áprilist járatott. Milyen képpel állanak ezek az urak a parlament elé? Hát akad még jóízű ember, aki ezt a kormányt támogatni fogja? Most az egyszer lett volna alkalmuk, a munkapártnak és kormánynak kireparálni azt a szégyenfoltot, mely születésekor reátapadt; most lett volna alkalmuk belekapcsolódni a nemzeti életbe, most szerezhetek volna némi erkölcsi létjogosultságot, csak ragaszkodniok kellett volna a nemzeti érzésnek ama látszatához, amelyet az a semmitmondó rezolúció példázott. De ezek az urak úgy megijedtek attól, hogy kieshetnek a királyi kegyéből és elvesztik a hatalom husosfazekát, hogy cserbenhagyták elveiket, esőnek minősítették az arczukra hullott köpéseket és tédret-fejet hajtottak a katonai parancs előtt.

Hisszük azonban, hogy ezek az urak gazdánként csinálták a számadást. Van talán ebben az országban kormányon és munkapárton kívül más valami is. Van például magyar nemzet is s ezzel talán mégsem lehet így eljárni. S ha van még egy parányi önérték ebben a letipott, össze-vissza rugdosott magyar nemzetben, akkor utójára talán még talpára áll és megmutatja, hogy a kormányt és pénzen szerzett többségét lehet ugyan katonai kommandóra rángatni, de a magyar nemzet ragaszkodik azon kevés jogához, amelyet az évszázados zsarnoksággal szemben a mai napig meg tudott tartani és ellenszegül a bécsi parancsoknak és azoknak a lakájpolitikusoknak, akik a hatalom megtartása érdekében nemcsak saját állítólagos meggyőződésüket, hanem magát a nemzetet is eladják. Minél hitványabb és Bécs felé szolgálatkészebb a kormány és pártja, annál súlyosabb kötelessége a haza minden független polgárának, hogy ennek az ennyire lealjasodott érdekszövetségnek el-sőprésében minden erejével közreműködjék.

Harsányi Kálmán nagyértékű könyve

„Napi Témák, Örök Problémák.“

Megrendelhető a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

Ára 5 korona.

A történelmi materializmus.

(N. E. dr.) A Martinovics páholy főmestere múlt évi székfoglaló beszédében kifejtette, hogy Magyarország történelmét a történelmi materializmus alapján kell megírni és ily irányú munkatervet az összes közéleti nyilvánulásokra ki kell dolgozni.

Ez a páholy a munkatervet a többi radikális páholy közt a következőképen osztotta ki:

Szabadságjogok (egyesülési, gyülekezési jog stb.) Prometheus.

Népoktatás. Reform.

Közigazgatás. Márczius. Kaffka.

Közegészségügy. Minerva.

Nemzetiségi kérdés. Martinovics.

Földkérdés és mezőgazdaságunk. Demokratia.

Adópolitika (Budapest kritikája). Petőfi.

Adópolitika és önálló vámterület. Martinovics.

Jogi szociálpolitika. Könyves Kálmán.

Közgazdasági szociálpolitika. Comenius.

Klerikalizmus elleni küzdelem. Könyves Kálmán.

A magyarországi szabadkőművesség *Marx* tanai szerint kívánja a közéleti megnyilvánulásokat bírálni és a materializmus irányában vezetni. Ezt a materializmuson alapuló államszervezetet „Uj Magyarországnak“, „Uj Kornak“, „Uttörés“-nek nevezik és ezektől a kifejezésektől a szabadkőműves írók munkája manapság valóságilag hemzseg.

A Martinovics páholy a történelmi materializmus alapján a görög és római történelemnél abból indul ki, hogy Görögország hegyes, terméketlen és nem nyújt elegendő táplálékot egyre szaporodó lakosainak, tehát Görögország gyorsan ipari, kereskedelmi foglalkozásokra ment át. Míg Itáliában volt elegendő föld, mezőgazdasági terület, ahol a polgárok megtelepedhettek és megélhettek és így az egységes államrend utat tör magának, míg ugyanazon időben és fényesebb kultúra mellett Görögországban egységes állam nem alakulhatott ki.

Görögországban nem alakult ki az állam, hanem csak egyes városok versengése, ami Thukididesz szerint annyira ment, hogy inkább veszni engedték Görögországot, mint saját városukat.

Görögország tehát a történelmi materializmus megvilágításában példáját nyújtja oly alakulatnak, amely egynyelvűség, közös kultúra mellett is képtelen modern nemzeti állam szervezkedését tartósan végrehajtani.

Ezzel szemben Itália nagy hatalmas államrend képét mutatja, amely sok tekintetben hasonló a mai államalakulathoz. Ez az állam a közös kultúra összerejének oly hatalmas példáját mutatja, amelyhez hasonló csak a mai államokban találunk.

Az új korban a nemzeti államok kialakulása után látjuk, hogy a nemzeti állam iparának, kereskedelmének szüksége van a római jogra, arra a római jogra, mely már az ő korban virágzó római nemzetközi ipart és kereskedelmet szabályozta.

A Martinovics páholy ideológiája szerint nemes érez, föld, ipar és kereskedelem egy és ugyanazon fogalom, mint nemzeti állam.

A föld, a nemes érez, a valuta, ipar, kereskedelem rosszabbodása, katasztrófája a nemzeti állam, a kultúra sülyedését vonja maga után.

Csak azt szeretném tudni, vajjon a trójai háborút a történelmi materializmus miképpen magyarázza meg? Annak nem honfoglalási, anyagi, ipari, kereskedelmi indító oka volt, mégis részt vettek benne az összes görög városok és a thukidideszi gyűlölködést a háboru hosszu tartama alatt a testvéri szeretet és faji támogatás erős láncza váltotta fel.

Vagy az új korban a napoleoni háborúk idejében a legkülönbözőbb kulturális, gazdasági, ipari és kereskedelmi fokon álló államok, amelyek egymással szemben barátságos viszonyban sem voltak, Napoleon ellen egyesülnek és abból az egyesült küzdelemből öntudatos nemzeti törekvések és sajtóságok fejlődnek.

A társadalmat, a politikát mozgató erőket nem lehet tisztán gazdasági okokban keresni. A nemzeti, vallási, erkölcsi érzések oly

erők, amelyek nélkül sem a mult, sem a jelen eseményeit kellően megérteni nem lehet.

Tisza István gróf a Magyar Társadalomtudományi Társaság egyik ülésén mondta, hogy azok, akik mindent a közgazdasági viszonyokból akarnak kimagyarázni, az egész emberiséget ahhoz a sertéscsordához teszik hasonlónvá, amelynek a vályu körüli elszánt küzdelme tölti meg egész életét. Két oldala van az emberi életnek: anyagi és szellemi, materiális és ideális. Az a tudomány, amely csak a materiális, az anyagi vonatkozásokat látja, époló egyoldalú, ép oly hibás féltudomány, mint az a másik, amely ezt letagadja.

Abban igaza van a történelmi materializmusnak, hogy a gazdasági törekvéseknek és szükségleteknek döntő befolyásuk van a társadalmi és állami fejlődésre és kialakulásra a népek életének még oly térein is, amelyek az ethikai, szellemi életre vonatkoznak, de nem képeznek egyedüli, kizárólagos mozgató erőt, mert az állami, társadalmi fejlődés különböző tényezők behatásának eredője.

Ilyen tényezők a konzervativizmus, liberalizmus, socializmus is.

Akkor tehát, midőn a radikális magyarországi szabadkőművesség a társadalmi, állami jelenségeket tisztán gazdasági alapon bírálja és az állam, társadalom fejlődését merőben gazdasági alapon kívánja, hibás kiindulópontot választott, mert figyelmen kívül hagyott sok oly tényezőt, amelyen programjuk gyakorlati keresztülvitelénél minduntan „zátonyra“ jutnak.

A szegénység okai.

Írta: ID. EGAN LAJOS.

Általános a töprengés, miként lehetne a gazdasági krízisnek végét szakítani. Minden téren keresik az eszközöket és módokat, miként lehetne az általános drágaságot megszüntetni. Emberi dolog, hogy ezen fontos kérdés megoldásánál minden tábor féltékenyen őrizi a maga sánczait és ha csak lehet, iparkodik a maga baján segíteni, nem törődve az ellentábor érdekeivel. De miután az állam nagy sánczai keretében minden benne élő külön tábornak, kellő erőben kell a maga helyét megállni, hogy az összesség nagy érdeke kárt ne szenvedjen, tehát a közérdek megkívánja, hogy az egymás mellé sorakozott államfenntartó mellékérdekek, a közös államérdek megóvásának szempontjából, harmoniában legyenek. Ez az a magasabb szempont, melyet az államhatalomnak minden melléktekintet félretolásával gyakorolni kell.

Nem szabad például némely helyen az egyik tábor kedvéért olyan behozatali vámkat alkotni, melyek az egész országot a védelem kötelékével fojtogatva, a hasznos külkereskedelmet lehetetlenné teszik. De nem is okoz annak hiánya bajt, ha az állam például egy agrár országban, az országot legnépesebb, leghasznosabb termelő osztályát, másrészt is megtudja védeni, a mit tenni kötelessége is és ezt megteszi úgy, hogy a készpénz jövedelméből élő másik nagy és fontos tömeg érdeke csorbát ne szenvedjen, hogy az egyik tábor jó erőben tartása a másik szinte igen fontos helyet foglaló tábor gyengülése nélkül fenntartassék. Tolja csak félre bátor kézzel azt a harmadik a tulfejlődött közvetítői tábor és helyezze el úgy, hogy az az egységes harmoniát ne zavarja.

A gazdának legyen ereje, kitartása és bátorsága küzdelmes munkájához; a napibérért küzdők millióinak testi és lelki ereje nehéz feladatának lebonyolításához, ez az államhatalom legfontosabb feladata, melynek eredményes lebonyolításához, elsősorban a segítőeszközök sorrendjének megválasztásával igazolja bölcsességét.

Elsősorban szabadítsa meg a népet az állatkereskedelem és nagytőke szipolyozó részétől és támogassa minden téren a korrekt hitel, fogyasztó, bevásárló és értékesítő szervezeteket, akkor létrejön egy becsületos, egészséges kereskedő osztály, mely az államérdekeket úgy fogja szolgálni, hogy a mellett maga is szolidan megélhet.

Hogy a szövetkezés életképes, az kellőleg be van bizonyítva az által, hogy a szövetkezeti eszme az állam segítségével nélkül

föllendült, persze még nem olyan mértékben, hogy annak jótékony hatása a fennálló bajok alapos gyógyítását eszközölje volna, a mi feltűnő mértékben lenne ma már észlelhető, ha az állam kellő segítséget nyújtott volna ezen szociális segédeszköznek.

Az állam, néha igen nagy összegű, pénzfölöslegeket helyez el, olcsó, olcsóbb, legolcsóbb kamatláb mellett. Ha ebből a fölöslegből jutna a hitelszövetkezetek most már bőven beigazolt, szolid vállalatának is olyan olcsó elhelyezés mint a bankoknak, akkor az a sok megpróbáltatásnak kitett nép is hozzájutna államilag támogatott központja útján, olcsó pénzszerzéshez és nem volna kénytelen az állami támogatást élvező bankok nyereségéhez is hozzájárulni.

Eddig keveset tett az állam, hogy az a fontos két osztály, a termelő és fogyasztó közelebb jussanak egymáshoz, sőt olcsó pénzzel támogatta azt, mely e két elemet egymástól elválasztotta. Ezen az uton létrejöttek a nagy osztalékot nyújtó bankok, bankárok és közvetítők gazdagodó seregei, de nem jött létre az erős magyar társadalom, hanem létrejött a sóhajtozó napijövedelmen tengődők és a kivándorló gazdák szomorú tömege. Szóval és tettel segíteni kell ezen bajok elhárításán.

Ha a járási közigazgatás atyáskodó vezére megjelenne időnként minden községben és ott azt a fontos feladatot teljesítené, hogy hivatalos tekintélyével kutatná, hol rejtőzik a baj, vagy annak okozója, a mi, vagy a ki a nép boldogulását megakadályozza és azonnal gondoskodnék a segítségről, kitanítván a népet érdekeinek megóvására a közérdek szemmel tartása mellett. Ha ez a tényező a leplezett uzsorát, a hiányos sulyokat, a hamis mértéket, a hamisított árucikkeket oda tételné a hová valók, hamar megváltozna a helyzet.

Ott van Brogyán, egy szegény tótközség példája. Volt abban nem is oly régen egy pálinkás és egy szatócsbolt, mely erősen gyarapodott. Épületük külseje is mutatta a jó módot. Nagyobb volt mindegyike a nép düledezett házaai között szegénykedő iskolánál, melybe a kopott lakosságnak meztlábos gyermekerege ült összezsúfolva. Es ma, az okosan kezelt hitelszövetkezetnek évi betéte 150.000 korona, a fogyasztási bolt évi forgalma 50000 korona, a gazdaszövetkezet olvasóterme vasárnap népes gyűlésben okoskodik a létfenntartás eszközei felül, a parasztházak tetejét a mohás szalma helyett maga készített cserép teszi díszessé. Ellenben a koresma be van zárva, a szatócsbolt üres. Tulajdonosai elvándoroltak, valószínűleg találtak maguknak más helyen működési teret. Es a nép ezen változás után öntudatos, kedélyes, vidám, dolgos, okosan takarékos.

Ha minden falu így fog átváltozni, akkor lesz a politika jó hatása érezhető, mely ma még sajnos, sok helyen a pálinkamérészek büntanyájából indul ki.

A halottégetés — törvénybe ütköző cselekedet. Emlékezetes dolog, hogy Budapest székesfőváros közgyűlésének szabadkőműves-demokrata többsége márczius 13-án határozatot hozott, mely szerint a halotthamvasztást elvileg helyesli, kéri a belügyminiszteriumtól a halotthamvasztás megengedését és a törvényes rendelkezések keretében szabályozását kéri, azonfelül elhatározza ebben egy halottégető kemencze felállítását. — Ez a határozat annak idején nagy feltűnést és mint a szabadkőművesség térfoglalásának bizonyossága: kellemetlen visszatetszést is keltett. Szabadkőműves körökben ellenben nagy volt a diadalmámor, hogy ime, a halottpörkölés immár Budapesten is lehetséges lesz. Most aztán rendkívül érdekes dolgot pattantott ki Polónyi Géza. Felebbeztetést adott be a székesfőváros határozata ellen és ebben a felebbeztetésben minden kétséget kizárólag kimutatta, hogy a halotthamvasztás nemcsak a katolikus egyház tilalmába, nemcsak a kegyeletbe, nemcsak az egész emberiség közérzésébe, a vallások szabályaiiba, a tudomány, a kriminológia követelményeibe, hanem tételek magyar állami törvénybe is ütközik. Kimutatja Polónyi, hogy a magyar törvények csak temetésről tudnak.

ldézi az 1876. évi XIV. tc. 113. 116. 117. 119. 120. és 121. §-ait, valamint a vonatkozó többi törvényes rendelkezéseket is s ezekből kétségtelenül megállapított tényként vonja le azt a következtetést, hogy a halotthamvasztás a magyar törvényekkel ellentétes, tehát a főváros szabadkőműves dirigálói nyilván törvényteleniséget kérnek, mikor a belügyminiszter a halottégetés engedélyezését kéri. Ezt az engedélyt a belügyminiszter a törvények ellenére meg nem adhatja. A felebbeztetés érthető óriási feltűnést keltett, — a zsidó lapok agyon hallgatják.

Hogy tisztességes sajtónk legyen, az csupán rajtunk áll. Amely pillanatban kimondjuk mi, katolikusok, hogy tisztességes sajtó legyen, — az lesz. Igen: az lesz; meg pedig nagy, erős, hatalmas sajtó.

Az Irodalmi Kör felolvasó estje.

A nagybőjt vasárnapján tartott egyháztörténelmi előadásait mult vasárnapon fejezte be az egyházmegyei irodalmi kör. A befejező est előadója dr. Fecstel János volt, aki azonban dolgozatát gyengélkedése miatt, Bagossy Bertalan főgimn. tanárral olvastatta fel. Az előadás tárgya Napoleonnak VII. Pius pápához való viszonya volt. Mint a császárság és a pápák középkori harcainak késői felújulása jelenik meg Napoleon küzdelme a pápai állam s annak korabeli feje, VII. Pius ellen. A pápaság helyzete ugyan egészen más volt a XIX. század elején a világi hatalom uraival szemben, mint a középkor folyamán: nem rendelkezett már azzal a fegyveres hatalommal, amely annak idején IV. Henriket Canossába, Barbarossát pedig Legnanohoz vezette. De azért hatalom volt, olyan félelmetes szellemi és erkölcsi sullyal, amellyel szemben Napoleonnak birodalmakat lenyűgöző ereje is tehetetlennek, gyengének bizonyult. Napoleon magában véve nem volt ellensége a katolikus egyháznak. Az a mélyen sértő, néha valóságos embertelen bánásmód, amelyben az egyház fejét résziesítette, az ő féktelen ambíciójában, világszertei törekvéseiben leli magyarázatát. Az ő politikai terveinek útjában állott az Olaszország szívével elfoglaló pápai állam; tehát elfoglalta. Óriási birodalmának megszilárdításához és hódításainak kiterjesztéséhez szüksége lett volna egy az ő terveihez mindenben hozzásimuló egyházra; ezért akart nemzeti, helyesebben császári egyházat teremteni, élén egy tőle függő, az ő intenczióit szolgáló pápával. Mivel pedig a katolikus egyház feje mindkét kívánságának ellenszegült, megindult közöttük a harcz. Napoleon részéről durvasággal, kegyetlenséggel és jogtiprással, amint az a véres csaták és fényes diadalmok embereinél történni szokott. A pápa részéről angyali türelemmel, de hősiesség állhatatossággal, a pápaság jogainak hajthatatlan fentartásával. A küzdelemből a meghurczolt igazság, a megálázott pápaság került ki győztesen. VII. Pius megérte, hogy a szenvedett sérelmekért a könyörület tényeivel állhatott nemes boszút a Szent Ilona szigeten végső nyomorba jutott Napoleonnak.

A megható részletekben bővelkedő, igen tanulságos előadást lelkesen megtapsolta a közönség. — Ezután Szabó István prelátszónok, az Irodalmi Kör elnöke mutatott reá az előadás sorozatnak már is tapasztalható öröndetes eredményeire; majd az Irodalmi Kör hálás köszönetét tolmácsolta az előadóknak lelkiismeretes közreműködésükért, a püspök urnak s a nagyszámu közönségnek pedig kitaró érdeklődésükért. A püspök ur meleg szavakban fejezte ki elismerését az Irodalmi Kör munkássága iránt s a megkezdett irányban további tevékenységre buzdított. Az utolsóelőtti estélyen is már előnyösen szerepelt férfiak ez alkalommal különösen kiváló élvezetet nyújtott nagyon sikerült énekszámával; méltán illeti elismerés úgy a kar tagjait, mint kiváló dirigensüket, Jaklovics György képezdei tanárt.

Az irodalmi körnek első ilyenemű szereplése nagyon biztató jelektől kísérve folyt le. A közönség nem remélt buzgósággal vett részt az előadásokon és jogosult a remény, hogy a jövőben elvontabb területeken mozgó előadásoknak is meglesz a hálás hallgatóságuk.

Egyházmegyei sajtóalap.

A feltámadás ünnepét ülteti a lassan gyűlő sajtóalap is, amely e héten 1205 korona befizetett összeggel gyarapodott.

A vágyak nemcsak élnek a szivekben egy hatalmas katolikus lap megvalósítása után, de föltörnek tettekben, áldozatokban. Az utolsó hetek nagy adományokat juttattak e célra. A sajtóalap elérte már a 10.000 koronát. Pedig még eddig alig egy-két helyről jöttek a sajtóalap adományai. Az Irodalmi Kör is még csak ezután fogja hathatósabb agitációval a megvalósítás felé vinni a csodás gyorsasággal emelkedő sajtóalap eszméjét.

Mindig eleven megindulással adunk számot minden fillérről, amely a jövőendő élet öntudatos katolikuságát készíti elő, de a mikor a kicsinyek hozzák nagy, erejükön föltúl való, impozáns áldozatukat, mindannyiszor mély hódolat önt el bennünket és biztos remény gyul ki bennünk, hogy mihamar itt lesz az az óhajtott idő, a mikor ez ország rész megátadott, ostromolt, elerőtlenült katolikuságának meglesz a nagy diadalokat kivívó fegyvere: a napisajtó.

Mult gyűjtésünk óta a következő adományok érkeztek:

A mult számunkban megajánlott
1600 koronából befizetett . . . 1200— K
Szigetváry Emília (Fancsika) . . . 5— K
Eddig befizetve 7366'75 K
Eddig megajánlva 1618'44 K

Teljes összeg 10.190'19 K

A mélység.

Szédítő mélység hívogat kevélyen,
A legnagyobb, mit látnom adatott;
Kutató szemmel fenekét nem érem,
Talán az ősember gubbaszt mélyében,
— Jó hinnem azt, hogy fölötte vagyok.

Oh emberlélek, mélységek mélysége,
Titkos, rejtelmes sziklaszakadék,
E nagy világnak minden kínja, kéje
Benned jajdul föl s minden árnya, fénye
Benned talál szót! — benned lét a lét!

Hatalmas érzés így beléd meredni,
Forró mámor, didergető gyönyör!
Megrezzen lenn a szürke, néma semmi,
S egy rezdülés világgá tudja tenni,
Száz színre-hangra bomlik s égre tör.

Oh csodás mélység, nagyszerű rögöknek
Kicsinyesen nagy omladéka te,
Hol rózsák nyílnak s kősziklák görögnek,
Paránya te az ürnek, az öröknek,
Én sejtem titkod s szédülök bele.

Holt rögbe téged Isten ökle vágott
— Nagy céllal — sebnak, mely föl-fölsajog,
S átérez akkor minden, minden átkot,
Bűnt, bűnhődést, gyönyört, kint: — a világot,
Mely a vak ürben könnyecseppként ragyog.

Mi végre tetted, százszor bölcs sebosztó,
Hogy éljen, így hát fájjon ez a seb?
Az élet, e hangos, kacagó jajszó,
Mélyek mélyéből trónusodig hangzó,
A holt anyag csöndjénél, ugye — szebb?

A lét, a kapzsi, gyűlölséges, átkos,
Ordító, hörgő, vérpaskolta lét,
A gögicselő, hősi s imádságos,
Sátán és Isten álmával határos,
A nagyszerűen rút, a csodaszép!

Lélek mélysége, örvényedbe szállok . . .
Húnyt szemmel nézlek s lát csukott szemem.
Látom kristályos, bővizű forrásod,
S a szomju port, sarat és sziklagátot,
Mely fölemészti s útját állja lenn.

Látom vasérced; kis csillámpalád;
És csodaszép színes giz-gaz között
A kigyófészket; tört fenyvek sudárit;
Görgő sziklát, mely tör, zúz s röggé mállik,
S megül egy szétvert hangyaboly fölött.

Látok fekete kőgyékod mélyén
Beforrt és tátott szörnyű sebeket;
Sok csorbaságot kőbetűid élén,
S egy lilimot árnyaid sötétjén,
Mit örvényedbe gyermekhit vetett.

Hiszem, hogy nincs ily feneketlen mélység,
S a vége mégis Isten odalenn!
Hiszem, hogy nincs rútább keretben szépség,
S az élő s dermedt mindenség egészét
Csak te tükrözöd tökéletesen.

Még lejjebb szállok, körül-köre hágok...
Fözlúg az örvény, s egyre hangosabb.
Zsolozsma, himnusz, hörgő sóhajtások,
Zokogás hallik, vad riogás, átok,
S gúnyos kacaj, mely fojtva fölszakad.

Sziklák riannak, s nyögve dőlnek össze
Lesújtott ős fák... szisszen az avar,
Mig utat vág a törzs, alágörögve,
S a horhók mélye tárog rá hörögve,
Hol tiszta forrást szennyessé kavár.

Oh csodás mélység, Isten adta hinni,
Hogy mind e szín s hang maga a világ!
A nagy mindenben te kicsinyke minden:
Mélyedre értem, hová néztek innen,
Mit láthat még, ki legmélyedre hág?

Mit láthat még? A mennyek tiszta kékjét,
Ha föltekint. A ragyogó azúrt,
A napot, mint hullajt kévére kévét,
Mint aranyozza be kőszirtek életét,
S feszít ki rajtuk ezer hárfahúrt.

Nem némát, mert Isten e hangszerében
A feszülő húrt tépi valami,
S a visszhang rábúg ideleln a mélyben...
A hárfá csillog fönn az örvényszélen,
S a mélység elkezd halkán zsongani.

Olyan e hang, mint csillagok bűgása,
A mindenség ez ős varázsszava;
Bennünk bomlik csak jajra, kacagásra,
Sóhajra, könnyre, csókra, ujjongásra,
Mint színre a nap megtört sugara.

Oh emberhangok!... Elborul a hárfá
Majd újra fölgyúl. — Pillanatnyi csend,
S valahol fönn, a rózsabokrok árnyán,
Dal röppen égnek, fény-ihlette szárnyán,
S az örvény rá mélyéből visszazeng.

Megállok lenn a roppant kútfeleken,
S onnan tekintek a mennyekre föl.
Ezer égő nap ragyog fönn az égen;
Arccá formálja szemem, a hogy nézem,
S ez arcbán: Isten képe tündököl.

A csillagpályák égő vonalából
Isten képmását itt látom meg én,
S hogy könnyem gördül, kétszer is meglátom:
Odafönn millió csillagvilágon,
S egy sós csepp tükrén, leltem fenekén.

Harsányi Kálmán.

UJ VARRODA.

Böthe Ilonka f. évi márcz. 1-én
Szatmáron, Honvéd-u. 2. sz. a.
megnyitotta női varrodáját.

Elvállal a legutolsó divat szerint costumöket,
blouzokat, aljakat stb. a legszebb kivitelben s a
legjutányosabb áron.

Lapunk egyes számai kap- hatók a főtözsdeben és a Barth- féle kis tözsdeben a Deák-téren.

Nagyheti és husvéti istentiszteletek rendje. Csütörtökön reggel 8 órakor kezdődik a szertartás, amelyet a püspök végez. Szentmise alatt történik az olajszentelés s a papság közös szentáldozása. Mise után következik a lábmosás szertartása. Délután 4 órakor matutinum és Jeremiás próféta siralmainak éneklése. — Nagypénteken délelőtt 9 órakor kezdi meg a püspök a szertartást, melynek végeztével P. Alaker István mond szentbeszédet. A délutáni istentisztelet 3 órakor veszi kezdetét. — Nagyszombaton reggel 7 órakor tűzszentelés és vízszentelés. 9 órakor a püspök mond ünnepélyes nagymisét. A feltámadási ájtatosság az irgalmasok templomában délután 2 órakor, a zárdatemplomban 4 órakor, a székesegyházban pedig esti 6 órakor kezdődik. — Husvét vasárnapján reggel 6 órakor pászkaszentelés, 7 órakor pedig plebániái nagymise, amely után Székely Gyula s. lelkész mond szentbeszédet. A püspöki nagymise 9 órakor kezdődik; a szentbeszédet is a püspök ur fogja mondani. — Husvét hétfőjén a 7 óras mise után Benkő József kanonok, apátplebános prédikál, a 9 órai nagymise után pedig dr. Wolkenberg Alajos theol. tanár. — Kedden 9 órakor énekes mise lesz.

A lajstromos szavazati reneszer. E czímen nagy értékű cikket irt jelen számunkba Kovács Ernő dr. volt országgy. képviselő, a ki pár hónapja az oly nagy jelentőségre emelkedett „Szabadkőműves emlékeim“ cz. röpiratával rávilágított azokra a féktelen nemzetrontó, hazafiatlan és vallástalan, fölforgató irányzatokra, a melyekkel a szabadkőműves páholyokba tömörült zsidóság dolgozik a keresztény Magyarország ellen. A kiváló publicistának lapunk számára irt nagybecsű cikkére e helyen is fölhívjuk olvasóink figyelmét.

Az Egyhm. Oltáregyesület április havi szentségimádása husvét vasárnapján, ápr. 7-én lesz a zárda-templomban. Reggel 6 órakor szentségkítétel, — a szokástól eltérően — fél nyolczkor szentmise közös szentáldozással; a szentmisét Hámon Róbert p. kamarás, p. irodaigazgató mondja. D. u. 5 órakor szentbeszédet mond P. Zsiros S. J., utána litániát végez szentségbetétellel Láng Antal dr. theol. tanár.

Adomány. A püspök a máramaroszi-gei Mária-Valéria-ház kibővítésére 30.000 koronát adott.

Helyettesítés. Kőszegi Mihály fancieskai plebános váratlanul megbetegedett. A lelkészi teendőik végzésére Szabó Jácint nagyszőlősi szentferenczrendi szerzetest küldte ki ideiglenesen az egyhm. hatóság.

Harangszentelés. Kedden, április 2-án áldotta meg a püspök rezidenciájában a krasznasándorfalusi templom új harangját. A „Tibor“ nevet kapta a 121 kilogramm súlyú, szép szavú új harang, amelyet mindjárt a megáldás napján utnak indítottak Krasznasándorfalura.

Alapítvány és adomány. Hámon Róbert p. kamarás, p. irodaigazgató 50 K-t adományozott az Oltáregyesületnek, 50 K-val pe az Egyhm. Oltáregyesület alapító-tagjai közé lépett. — Marozsán Lászlóné pedig az egyesület részére 1 vég vásznat adományozott.

Népszövetségi gyűlés. A szatmári katolikus népszövetség fehérvasárnapon, április 14-én délután 4 órakor gyűlést tart a Cecily-egyesület helyiségeiben. Szónokok lesznek Bodnár Gáspár és dr. Wolkenberg Alajos.

Az Oltáregyesület lelki gyakorlatai márczius 30-án, 31-én, ápr. 1-én folytak le a zárdában naponként három elmélkedéssel és április 2-án fejeződtek be szent gyónással és a zárda-templomban a 8 órai szentmisén végzett közös szentáldozással. A husvéti lelkületet teremtő lelkigyakorlatok benső megindultsággal,

mély töredelemmel és megújodással hatottak a lelkekre s beirták a szívekbe a magasabb lelkiélet szent vágyait és a tevékeny apostolkodás szellemét.

A katolikus sajtóért. A Katolikus Sajtóegyesület Fővárosi Hölgybizottsága Gyülmöcsöltő Boldogasszony napján tartotta első évi rendes közgyűlését a Szent-István-Társulat disztermében. Fényes és előkelő társaság jelent meg az alig negyedszázados, de máris sikereket felmutató Hölgybizottság első közgyűlésén. A közgyűlésen a katolikus sajtóért buzgólkodó fővárosi hölgyek, kiknek példáját különben a vidéken is többen követik, nagy lelkesedéssel számoltak be arról, hogy rövid egy negyed év alatt már mintegy 1000 új előfizetőt gyűjtöttek a katolikus lapoknak.

A székesegyházi chorus énekei a nagyhéten és husvétkor. Nagyszőlőskön: *Ecce Sacerdos*: Fr. X. Witt, op. XV. No. 143. 4 sz. v. k. a capella. *Kyrie* choral. org. nélkül. *Missa*: Fr. X. Witt, op. 37. b.) (*Missa*: „Secundi Toni.“) 4—6 sz. v. k. A „Gloria“ ebből org. kis. „Credo.“ IV. Choral. unis. teljes chorus; Kersch Xav. Ferencz négy szerzeményével betétek gyanánt: „Deum de Deo.“ „Et incarnatus est.“ „Et in Spiritum sanctum.“ és „Et vitam venturi.“ részekkel, 4 sz. v. k. *Grad.* M. Haller, op. 38. No. 4. 4 sz. f. k. *Off.* M. Haller, (C.) 4 sz. v. k. „O salutaris hostia“ és „O quam suavis est“: M. Haller, op. 16. No. 15. és No. 12. 4 sz. v. k. „Pange lingua“: M. Haller, op. 63. No. 3. 4 sz. v. k. *Olajszentelés* szertartásainak énekei choraliter. *Ad mandatum.* 4 sz. f. k. clericusok choralisával. *Intr.* Comm. choral. mis. org. nélkül. (A mai „Gloria“-tól kezdve a nagyszombati ünnep „Gloria“-jáig minden többszólamú ének a capella.) — *Nagypénteken: Tractusok* choraliter és recitálva, unisono. *Passio*: clericusok choralisával choraliter s egyes (turba) részeket 4 sz. férfikarban énekel. „*Popule meus*“: A. Demattia, (B.—H.) 4 sz. v. k. „*Vexilla regis*“: A. Demattia, (F.—Fis.) 4 sz. v. k. Mialatt a Szentséget körmenetben a szt. sirhoz viszik: „*O vos omnes*“; J. Croce, 4 sz. v. k. Azután: „*O Domine Jesu Christe*“ J. P. A. Praenestinus (Palestrina), 4 sz. v. k. — *Nagyszombaton*: Tűzszentelés, husvéti gyertya megáldása, vízszentelés énekei, litánia choraliter. *Kyrie* choral. mis. *Missa*: Fr. X. Witt, op. 9. b.) (*Missa*: „*Exultet*.“) 4 sz. v. k. orgona kísérettel. *All. Confitemini, Tract. és versiculusai* Fr. X. Witt, op. 34. No. 37. a.) 4 sz. v. k. *Vesp. Ant.* choral. unis. org. *Psalm. Magn.* choral. (clericusok) és váltakozva falsobordone: Pet. Griesbacher, op. 35. (Ps. 7. Magn. 80.) 4 sz. v. k. — *Feltámadásra*: Matutinum, responsoriumok stb. choraliter és recitálva. *Ant. Psalm.* Falsobordoni 4 sz. f. k. (Clericusok). „*Feltámadt Krisztus*“ népének org. kis. Körmenet után „*Te Deum*.“ Jos. Modlmayr, op. 24. 4 sz. v. k. a capella és choral (unis. org. kis.) részekkel. „*Regina coeli*.“ Kersch Xav. Ferencz, (D.—) 4 sz. v. k. a capella. „*Tantum ergo*“ — „*Genitori*“ choral. unis. (clericusok, teljes chorus és a nép) org. kis. — *Husvét vasárnap*: *Ecce Sacerdos*: P. H. Thielen. (B.—) 4 sz. v. k. a capella. *Missa*: Car. Greith, op. XXVI. 4 sz. v. k. orgona kísérettel. *Grad.* Ign. Mitterer, op. 49. No. 4. 4 sz. v. k. *Sequentia*: choral. unis. org. kis. *Off.* Adalb. Hämel, op. 9. No. V. 6 sz. v. k. a capella. *Vesp. Ant.* choral. unis. (f. k.) org. kis. *Psalm.* Falsobordone. Pet. Griesbacher, op. 35. No. 8. 4 sz. v. k. „*Haec dies*.“: Ign. Mitterer, op. 88. 4 sz. v. k. a capella. — *Husvét hétfőn*: *Missa*. M. Haller, op. VIII. b.) 4 sz. v. k. orgona kísérettel. *Grad.* Ign. Mitterer, op. 52. No. 7. a.) 4 sz. v. k. *Sequentia*: choraliter. Off. Adalb. Hämel, op. 9. No. VIII. 4 sz. v. k. a capella. *Vesp.* Choral és váltakozva falsobordone. P. Griesbacher, op. 35. N. 9.

Adomány. Szaszarán Károly cserepező a helybeli kath. legényegyletnek 5 koronát adományozott.

A próbászivattyuzás eredménye. Hirt adtunk, hogy a városi vízvezeték előmunkálatait próbakutak furásával megkezdették. Az egyik próbakut vizbősége a két héten át tartott szivattyuzás eredménye szerint a következő: A kut másodpercenként 15 és fél liter vizet szolgáltat, vagyis 1 óra alatt 55800 litert, ami éjjel-nappali üzem mellett 1 millió 339 ezer

200 liternek felel meg. Hogy ha 4 kutat fúrnak, akkor 4 kut naponta 5 millió 356 ezer 800 liter vizet szolgáltat. Ez a mennyiség teljesen födné a város vízszükségletét. A város vezetősége mindazonáltal úgy határozott, hogy 8—10 kutat fúrat arra az esetre, ha a kutak egyike másika kevesebb vizet adna. A kutak fúrásával a város a Lapp-czéget bizza meg. A kutak el lesznek látva vastalanító berendezéssel is.

Lutheránus templomegyesület. Vasárnap Duszik Lajos ev. pásztor buzdítására a lutheránus hívek megalakították a Templomegyesületet és az építendő templom javára közel 2300 koronát jegyeztek alá a kitett ivenken. A városi gyűjtés keresztültvitelére pedig a jelen voltak gyűjtőiveket vettek át. A templomot 1917-re akarják fölépíteni.

Uj lap. Már hirt adtunk, hogy egy radikális, — vagy a hogy egy publicistánk mondja — nihilista, nemzetközi, szabaddóműves, destruktív szellemű napilap indul meg Szatmáron. Már megindult. Szerkesztője Tanódi Endre dr. és Dénes Sándor.

A városi közgyűlés. Szatmár város törvényhatósági bizottsága e havi közgyűlését — a közbejött ünnepek miatt nem 8-án, hanem e hó 9-én, kedden délután 3 órakor tartja meg.

Csütörtöki esték. Március 28-án fejeződtek be Debreczenben a már évekkal ezelőtt meghonosított „csütörtöki felolvasó esték“, a melyek Debreczen előkelő keresztény közönségében hivatják életre a magasabb lelkesítést. Ez utolsó estén városunkból Varjas Endre tartott előadást „a kivánságok emberé“ről.

Kedves meglepetés — egy sikerült fénykép, aminőt élethű és művészi kivitelben készít Scherling Antal festő és fényképész új, modernül berendezett műtermében, a Pannónia udvarában földszint.

Lóvizsgálat. Az általános lóvizsgálat ez évben: Szatmárhegyen április hó 6-án reggel 6 órakor az alkaptányi hivatal előtti téren, Szatmárnémetiben április hó 13-án reggel 6 órakor a fapiac-téren tartatik meg.

Szatmár választóinak száma. Az 1913. évi országgyűlési képviselő választók névjegyzékét összeíró bizottság bevégezte munkáját. Fölvettek 381 új választót, töröltek 202-öt. A szavazók száma összesen: 2720, több 179 szavazóval.

Országos állatvásárok. Április 4-én Erdődön; 14-én Hagymásláposon; 15-én Szinévralján; 9-én Krasznabélteken; 11-én Királydarócson; 15-én Avaslekenzén és Nagykárolyban; 16-án Erendréden; 19-én Csengerben; 22-én Mátészalkán; 29-én Avasujvárosban; 30-án Szatmárnémetiben.

A kiscgazdák és az állattenyésztés. Az országos állatösszeírás eredményét nagy érdeklődéssel fogadta az egész közvélemény. Adatai több tekintetben meglepők, de legmeglepőbb az a tény, hogy állattenyésztésünk terén erősen előtérbe léptek a kiscgazdák. Maga a statisztikai hivatal is megállapítja, hogy különösen a jobban jövedelmező sertésenyésztést a kiscgazdák karolják fel a nagybirtokosokkal szemben, akik a sertésbetegségek következtében jelentékenyen apasztották állományukat. Az összeírás egyéb adatai is arra vallanak, hogy a hazai állattenyésztők között mind nagyobb többségre jutnak a kiscgazdák s ha pár éve az ország állatállományának kétharmada volt a kiscgazdák kezén, úgy abból a 2,264.656 állattulajdonosból, kiket a legújabb állatösszeírás kimutat, kétmillió bizonyára a kiscgazdák osztályából kerül ki. Magyarország közép és nagybirtokosainak a számát 25 ezerre tehetjük s így, ha még a városi lótulajdonosokat is leszámítjuk a fönti számból, nyilvánvaló, hogy két millió marad a 100 holdon alóli, azaz kisbirtokosokra, akik közül eszerint a háromnegyed többség érdekelve van az állattenyésztés ügyében. A marhatenyésztést illetőleg is helyes tehát a megfigyelés, amelyet a statisztikai hivatal a sertésenyésztésnél megállapított, hogy a tenyésztést a kiscgazdák veszik a kezükbe. Ez a jövő fejlődés iránya. A jövőben a kiscgazda

osztály mind erősebb és erősebb osztályrészt nyer az állattenyésztésből. Ezzel szemben halomra dől az a vád, hogy az állattenyésztés vámvédelmé csak a nagybirtokosoknak használ s hogy az argentinai hus és a balkáni állatb hozatal meggátálása csak nagyuri kivánság, mert az állattenyésztés vámvédelmé annak a kétmillió kiscgazda becsületes jövedelmének megővására irányul elsősorban, akik az állattenyésztők túlnyomó zömét alkotják.

Orsz. zarándoklat Rómába. Az Orsz. Kath. Szövetség nagyszabású zarándoklatot rendez, a melynek tagjait Zichy Gyula gróf pécsi püspök a püspöki kar több tagjának csatlakozásával vezeti Ó Szentsege elé. Az 1911. évben a pápa teljes visszavonulása visszatartotta a katolikus hívőket attól, hogy a szent várost felkeressék és a legmagasabb apostoli szentszék elé járuljanak. Ezért határozta el a szövetség, hogy a szokásos évi zarándoklat kereteit ebben az évben lehető szélesre tágítva, a magyar katolikuság tagjait a zarándoklatban való részvételre felhívja. Az indulás május 1-én, a visszaérkezés május 9-én történik s a részvételi díj az I. osztályra 190 K, a II. osztályra 150 K, a III. osztályra 95 K, melyben utazás, lakás, ellátás (Budapesttől—Budapestig), belépő díjak és borralalók bennfoglaltnak. A jelentkezés utolsó határideje 1912. április 15., amikor a részvételi díj is beküldendő a szövetséghez. (Budapest, IV. Ferenciek tere 7. I. e.)

Nagy alapítvány. A pécsi káptalan 100.000 koronás alapítványt tett a következő célokra: Huszonötezer korona jut az egyházmegyei papi nyugdíjalapra. Huszonötezer korona az egyházmegyei szegény iskolák segélyezésére. Huszonötezer korona a Pius-internátusra. Huszonötezer korona a katolikus sajtó alapra és pedig ebből 15 ezer az országos katolikus sajtó alapra, 10 ezer korona pedig a pécsi katolikus sajtóra.

Czukorgyár. Szerdán tartotta meg rendes évi közgyűlését a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület, amelyen az elnöklő Dr. Böszörményi Elek bejelentette, hogy a Szatmármegye mezőgazdaságára nézve messze kiható fontosságú szatmári czukorgyár ügye kedvező befélést nyert, mivel az alapítók a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal a végleges szerződést megkötötték. Ezután Világossy Gáspár egyesületi titkár rámutatott arra, hogy az egyesületnek a czukorrépatermelés eredményes bevezetésénél fontos missiója van, mert bár a gazdák 5300 kat. holdon a termelést biztosították, de nagyobbára ismeretlen előttük a nagy megmunkálást igénylő czukorrépa termelési módja s azonkívül vármegyénkben a mély művelés még gyermekkorát éli. Ki kell előbb oktadni a gazdát, hogy is termelje a répát, ezért indítványozta, hogy az egyesület még ez év első felében szakszerű előadásokat rendezzen, melyek ismertessék a czukorrépa termelési módját. Az ülés az indítványt elfogadta. Elhatározta, hogy május havában Szatmáron ily előadásokat rendez és hogy a mélyművelés biztosítása céljából a répatermelésre vállalkozott gazdákat értekezletre hívják össze.

Igy jár, aki a zsidónak nem köszön. Ratkovszki Pál főigazgatónak sok jótulajdonsága mellett megvan az a magyaros jellemvonása, hogy meggyőződését nem igen szokta véka alá rejteni. Okkal-móddal bizony kimondja, ami a szíven fekszik. Szatmár új plébánosának bankettjén történt, hogy a főigazgató pohárköszöntőjében nyugodt tárgyilagossággal, minden animozitás nélkül ugyan, de mégis csak réamutatott arra, amit Szatmárnak minden keresztény polgára igen jól tud és faddalmasan tapasztal: a zsidóságnak egyre nagyobb arányokat öltő térfoglalására. Ez olyan közismert tény, amelyet csak a vak nem lát s amelynek megállapítását csak a rosszakarat minősítheti antisemitizmusnak. De a zsidók még ezért is megharagudtak s az említett banket óta ott ütik Ratkovszkit, ahol érik. Először a helybeli zsidó hitközségnek egy *tiszteletbeli* (keresztény) tagja csipkedte meg ismételtén a lapjában.

Azután a fővárosi lapokban hurcolták meg. Legutóbb pedig — saját lapja lévén immár a szatmári zsidóságnak — megint a helyi sajtóban igyekeznek szegény Ratkovszkinak kellemetlenkedni. Az „Uj Szatmár“ március 3-iki számában azért jajdul fel az „egy kath. főgimnáziumi tanuló“ neve mögé rejtőző zsidó bosszuvágy, hogy Ratkovszki igazgatása alatt álló gimnázium ablakait nem pucolják“. Nemde jellemző, hogy a köztisztaság szószólójaként lép fel az a zsidóság, amelyről már egy ókori író feljegyezte, hogy bár legtöbbet mosakodik, mégis a leg... illatosabb. Van azonban az egész hajtóvadászatnak egy nagyon tanulságos oldala. Ime, egy köztisztelőben álló férfit állandó támadások céltáblájává tesznek, csak azért, mert *igazat* mert mondani a zsidóságról. A keresztény közélet vezető embereiről, vallásos és hazafias intézményeinkről pedig nyugodtan *hazudozhatik* nap-nap mellett minden félbenmaradt „zsidógyerek“. Érnek már a mi türelmességünk, ostoba „liberalizmusunk“ gyümölcsei.

A minorita rendfőnök kitüntetése.

A király Lakatos Ferencz Ottót, a magyarországi konventuális minorita rend tartományfőnökét, buzgó működésével szerzett érdemei elismerésül a III. osztályu vaskorona-renddel tüntette ki.

Gaál József emlékezete.

A múlt év december 12-én volt száz éve annak, hogy Gaál a „Peleskei notárius“ szerzője Nagykárolyban született. Ez emlékeztető évfordulóra a a nagykárolyi Kölcsey-Egyesület megfestette Gaál arcképét és annak ünnepélyes leleplezésére április 21-ét tűzte ki. A kép, amely szürke magyar ruhában térdig ábrázolja Gaál Józsefet, már elkészült és az egyesület átvette.

Halálozások.

Thury Mihály p. ü. számtanácsos felesége, sz. Asztay Róza elhunyt. Temetése Nagykárolyban történt. — Darabánt András polgári iskolai tanár felesége szül. Friedl Mariska, 21 éves korában elhunyt Nagykárolyban. — Könyve Nándor ungvári állami főreáliskolai tanár 62 éves korában hosszas szenvedés után meghalt. — Lukassievits Guidó m. kir. ny. honvéd ezredes, volt 48-as honvéd, életének 85-ik évében a halotti szentség felvétele után meghalt Máramaroszigeten. — Falkusfalvi és szendrei Lacsny Lajos m. kir. adóhivatali főtitkár, élete 61-ik évében meghalt Ungváron. — Lyachovics Oreszt dr. rahói ügyvéd, Rahón 32 éves korában elhunyt. — Özv. Moldován Istvánné, szül. Bojtor Veronika a halotti szentségek ájtatos felvétele után 66 éves korában elhunyt Tiszaujlakon. — Gotthard József nagysomkúti ref. lelkész, életének 26-ik évében meghalt.

Eljegyzések. Ádámkovich László gyógyszerész eljegyezte Hézsér Sándor kir. tkvező leányát, Katót. — Preisz Miklós adóügyi jegyző eljegyezte, Bunda Miklós építész nevelt leányát, Berey Ilonkát Nagykárolyban. — Hittel Aurél kir. pénzügyi titkár eljegyezte Szerdótz Leát, Szerdótz József főmérnök leányát Máramaroszigeten. — Szatala Dezső fenyvesvölgyi tanító eljegyezte Gergely Rózsikát Bikszádtúrdóról.

Házasság. Nagy Dezső halmi-i bankönyvelő házasságra lépett Tóth Ilonkával.

Munkács képviselőtestülete márcz. 26-án tartotta márczius havi rendes közgyűlését. A közgyűlés egyhangu lelkesedéssel fogadta el a polgármester azon indítványát hogy dr. Wlassics Gyulát, a közigazgatási bíróság elnökét, mint a város díszpolgárát 69 ik születésnapja alkalmából táviratilag üdvözl. A polgármester bejelentette, hogy a beregkövesdi vasút közigazgatási bejárása már legközelebb megtartatik. A közgyűlés a Kalvineumnak és a Bethlen-szoboralapnak szavazott meg kisebb-nagyobb összegeket.

Szatmár város és vidéke n. é. közönségének szives tisztelettel hozom tudomására, hogy a legszebb

tavaszi ujdonságok

dus választékban érkeztek raktáramra. Kész szolgálattal

Páskuj Imre.

Birtokvétel. Péchy László kir. kamarás, a mátészalkai járás főszolgabírája 400.000 koronáért megvásárolta Ilosvay Bálint belügyminiszteri titkár nyírmegyesi 635 holdas birtokát.

Munkács-egyházmegyei papok felszentelése Nagyváradon. Ez évben egyszerre ünnepli egy a katolikus, mint a grk. egyház a Húsvét ünnepét. Mivel Fireczák Gyula munkácsi g. kath. ruthén püspök súlyos beteg, 15 ruthén végzett teológusát Nagyváradon, a gör. kath. székesegyházban dr. Radu Demeter nagyvárdi gör. kath. püspök fogja miséppá szentelni. A kisebb rendeket nagyestűrtökön adja fel a végzett teológusoknak Radu püspök, húsvét vasárnapján pedig pappá szenteli őket.

A nagykarolyi rk. hitközség közgyűlése a múlt vasárnap d. e. folyt le Récesei Ede házfőnök elnöklése alatt. A Szentháromság kápolna és a temetői kápolnák renoválásáról, továbbá a plébánia templom orgona ügyéről szóló előterjesztések, valamint az 1911. évi számadások, az 1912. évi költségvetés előterjesztése után a közgyűlés a pénztárosnak megadta a felmentést. Majd az adókövető bizottság és az egyház tanács tagjainak megválasztása következett. Az adókövető bizottságba elnökül Lukácsovits Jánost választották meg.

Nagykaroly kölcsöne. A pénzügyi palota fölépítésének anyagi kérdése foglalkoztatta múlt vasárnap Nagykaroly város rendkívüli közgyűlését, amelyen egyhangú, névszerinti szavazással határozták el a városatyák, hogy Nagykaroly telekvásárlás és építkezés céljaira egy 600.000 koronáig terjedő kölcsönt vesz fel, melynek tőkétörlesztése és kamata évenként mintegy 30.000 koronával fogja a város költségét terhelni.

A városok ez idei államsegélye. A belügyminiszter a városok segélyezésére előirányzott négy millió koronából Szatmár részére 70.000, Nagykaroly részére 24.000, Nagybánya részére 20.000 és Felsőbánya részére 11.000 koronát az illetékes kir. adóhivataloknál kiutalványozott. A kiutalványozott államsegély a rendelet szerint a közigazgatási tisztviselők, segéd és kezelőszemélyzet fizetésének kiegészítésére fordítandó.

Hamisan esküdtél! A mátészalkai járásbírószágon szerdán tanuként hallgatták ki Fisser Jakab mészáros és vallomására megeskették. A tárgyalás befejezése után az ellenfél Fiser elé lépett s ezekkel a szavakkal támadt reá: kutya hamisan esküdtél! A guta üssön meg! Fischer elsápadt, pár lépést hátrált s holtan összerogyott. Szívzélhűdés ölte meg.

Buhinszky Sándor

köszörüs-mester Szatmár-Németiben,
a rom. kath. püspöki elemi fiúiskola telkén.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy özv. Komán Jánosné évek óta jó hírnévnek örvendő

☞ köszörüs-műhelyét ☜

folyó évi augusztus 1-től átvettem és azt több nagy városban szerzett tudásommal a n. é. közönség megelégedésére óhajtom tovább vezetni.

Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések, érvágó, köpülőző gépek, valamint bádigos és szabó ollók köszörülését jutányos árakban vállalom el. Készítendő munkákért kívánatra házhoz küldök.

A m. t. közönségnek továbbra is szíves pártfogását kérve, tisztelettel

Buhinszky Sándor
köszörüs.

Sphynx.

Mikor levette kalapját és szótlanul mutatta fejét, valósággal megdöbbsentünk.

Lapunk egyik barátja, a fejét törő, állított be ugyanis hozzánk hosszú szünet után.

Ilyennek még soha nem láttuk fejét. Akkora törés rajta, hogy beláttunk agyáig. Es ott idegesen mozgott, vibrált, izgult minden idegszál.

— Szerencsétlen — szólítottuk meg. Mi baja?

— Hiába törtem a fejem két hónap óta, csak ez az eredmény — mutatott megint összevisszatört koponyájára.

— Hát min törte a fejét?

— Oh — válaszolt sóhajtvá a darabokra széttördelt fejü — nem tudom: mire valók a Deák-téren, az Árpád-utca sarkán, és erre-arra azok a kis pavillonok. Nem utczadisz, mert gyalázatos formájuk. Nem csendőr-figyelők, mert azok még csufabbak.

— Hallja — mondjuk a fejtörőnek indulatosan — ezért mit háborgat bennünket. Minden kis gyerektől is megtudhatta volna, hogy azok a pavillonok — árubódék.

— Hehehe . . . hahaha . . . hihhi . . .

— kaczag a fulladásig a mi emberünk — hát láttak valaha is, valamit is, valakit is ott árulni? Üresek és piszkosak. Ott állnak bezárva, titokzatosan, mint valami sphynx.

Meghökkenünk. Csakugyan, az árubódékban nem árulnak semmit. Lakat alatt vannak és szenyések szörnyen.

— Ohó — mondjuk fölényesen, mert hirtelen megvillant előttünk az árubódék titka — azokban a pavillonokban nem árulnak, de *mellettük* igenis árulnak.

— Nos? — kérdi izgatottan a fejtörő.

— Tehát az árubódéknak igenis megvan a fontos szerepük.

— Mi az? — kérdi mohón a fejtörő.

— Az árubódék — feleltük — azért vannak, hogy el ne lehessen téveszteni azt a helyet, a hol lehet árulni.

A fejtörő a megértés boldog mosolyával távozott.

Ő megértette az árubódék célját, de mi nem. És most mi lettünk a fejtörők.

A dolgok visszája.

A mindent megmagyarázó: Igenis, nincs semmi titok. Csak a kulcsát kell megtalálni.

A semmit nem értő (kulcsok után keresgél, de a zsebe épen olyan üres, mint a feje).

A m. m.: Nos, mit nem tud még?

A s. n. é. (siralmas orczával suttogja ezt az egy szót): Radikális.

A m. m.: Mi sem könnyebb ennél. Tudja, hogy vannak a fogalmaknak reciprocjai? Így a fehérnek ellentéte . . .

A s. n. é. (örömmel): a fekete.

A m. m.: Igen, nos hát én mondok szavakat; maga meg csak tegye hozzá az ellentétes fogalmát és mindjárt világosan látja, hogy mit is jelent a radikális. — Tehát elkezdem. Vigyázzon. *Magyar.*

A s. n. é.: Nemzetközi.

A m. m. (egyenként mondja): Bölcs . . . Hazafias . . . Keresztény . . . Józan . . . Tudós . . . Önzetlen . . . Nemes . . . Igaz . . . Becsületes . . . Hívó . . .

A semmit nem értő pedig mondja mind ezeknek a megfordítottját.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

Áldozási emlékképek

első áldozásra.

Csinos, szép, finom kivitelben kaphatók **Reizer János** könyv- és papírkereskedésében **Szatmáron.**

Egyes lapok ára 16—20 fill.

FIGYELEM!

Bármilyen jellegű elemi népiskoláknál csak magyar nyelvű és olyan nyomtatványminták alkalmazhatók, amelyek a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által megállapított összes rovatokat tartalmazzák. Az összes naplók magyarul vezetendők. (Ut. 42. §.)

Pázmány-Sajtó

✻ villamos erőre berendezett könyvnyomda ✻

Szatmár, Iskola-köz 3.

Készít mindennemű nyomtatványokat izléses kivitelben és mérsékelt árak mellett.

Minden megrendelést portómentesen azonnal elintézzük.

Raktáron tartja a következő elemi iskolai nyomtatványokat:

Népiskolai költségvetési nyomtatvány 1 iv fillér **06**

Felvételi napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazdasági ismétlő-iskolák, továbbá a felső népiskolák, a polgári iskolák és a polgári iskolákkal kapcsolatos női keresk. tanf. számára, a/2 minta. A külsőiv 24 tanuló számára **05**
A belsőiv 32 tanuló számára **05**

Előmeneteli és mulasztási napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazd. ismétlő iskolák számára, b/2. minta. A belsőiv 4 tanuló számára **05**

Leltári nyomtatvány. (A külviv 62, a belviv 125 sor), kötve **2.—**

Haladási napló. (A belsőiv 42, a külsőiv 24 sor), kötve **2.—**

Látogatási napló. (A belviv 32, a külviv 23 sor), kötve **2.—**

Népiskolai értesítő-könyvecske az állami iskolák számára, 1 példány . **18**

Népiskolai értesítő-könyvecske havi beosztással **18**

Népiskolai (elemi) bizonyítvány 1 példány **04**

Tanítói és kántortanítói díjlevél iv . **06**

Nyugta. 1 iv **04**

Próbalapok (korrekták) magyar és diktandó vonalzással, szép magyar stíli kerettel, csinos nyomdai kiállításban **100 példány** **1.20**

HUSVÉT.

Könnyes éjszakák.

— MAGYAR BÁLINT. —

Addig maradtam ébren az éjjel,
Amíg a lelkem kesertien sajgott,
De könnyeimből győzelmi virágok
Fonódtak harczot-álló homlokomra,
Hogy koszorusan fogadjam a hajnalt...
Addig maradtam ébren az éjjel.

Ez volt a küzdés!... A régi szavaknak,
Amikkel annyi kincses éjjel győztem,
Semmi hatalma, semmi foganatja.
Mint aki páros-harcz előtt sok éve
Sirjában nyugvó szelid édes anyja
Nevét kiáltja telt, férfias hangon,
(— Jöjjen el, édes, jöjjen és ne hagyjon! —):
Úgy jártam én is. Esküdt ellenségem,
Az este-járó bús Reménytelenség,
Ördögös kéjjel úgy kaczagott rajtam
S a régi jelszón, az édes Reményen.
Fölemelt fejem némán lehullattam
S arczomba szökkent tehetetlen vérem.

Ez volt a kezdet... És újra fölálltam
És új szavakat harsogtam feléje
S visszakaczagott ezer égi jelszót
A kaczagással küzdő éjjel réme.
Kaczagott mindent: az Erőt, a Munkát,
Lelkesedést, a Bizalmat, a Békét...
Össze se csaptunk, mégis levertem...
Lehullott fejem' újra felemeltem
És utoljára végtelen keservvel
Én, a leggyöngébb, a Hatalmast hívtam:
Az Isten nevét harsogtam az éjbe.

A lámpa lángja fölrebben e szóra,
Fölcsap az égen csillagdalok árja;
Akkor a hold a templom előtt fölkel
S a kökeresztre hullik a sugára.
A temetőben a legújabb sirhoz
Lebegő szárnyon jön a legszebb álom
Föltámadásnak előálmaképen...
Valahol messze angyal szava zendül
És a szívembe érkezik a dallam
És átálomlik szívembe szívemből,
És diadalmas hanggá lesz a dallam
Szép, diadalmas, harci radóvá...

Akkor felettem itt a fali-óra.
Tiz... tizenkettő... Győzedelmes arccal
Nyulok a lámpa tűzes csavarához
És fölcsavarnám, hogy jobban hadd égjen,
Hogy az ellenség szaladását lássam.
S akkor egy rémes vevő lobbanással
A lámpa fénye hirtelen kialszik...
(Ó, jaj, talán a szívem örömtől
Kezem a lámpa csavarán eltévedt
S visszacsavarta a — kialuváshoz!)

Akkor a lámpa hirtelen kialszik,
Riasztó rémek kaczagása hallszik,
Gúnyoló, éles kaczagása hallszik.
A kaczagással küzdő éjji rémek
A félig győző harczolót kaczagják,
A bizakodó, bús embert kaczagják,
Akkor a varázsigét jókor mondta,
Aki a lámpát idején gyújtotta,
De a győzelmet visszariasztotta.

Ó rettenetes győzni s leveretni,
Egy pillanatban fent és alant lenni,

Bizni, remélni, tudni, vágyani, élni
És akkor... akkor... újra — nem remélni!...

Akkor szívemnek teli bánatával
A kormos lámpát száz darabra törtem,
A fali-óra lapját összezúztam
És visszahívtam szemeim' az égről
És föl se néztem a templom-keresztre,
És el se hittem a temető-álmot,
(Mely épen akkor sírom helyén állott)
Csak sirtam, sirtam nagy keserű jajjal
S akkor a lelkem kesertien sajgott...

De könnyeimből győzelmi virágok
Fonódtak harczot-álló homlokomra.
Könnyes keservvel amikor remegtem,
Valaki forró homlokomra tette
Csókoló ajka bársonyos puháját,
Valaki lelkem ágát megvetette,
Valaki fáradt, hogy megerősödjem,
Valaki eljött sebeim' takarni
És befejezni helyettem a harczot
És a nevébe' győzelmet aratni,
Hogy koszorúsán fogadjam a hajnalt...

Valaki eljött hozzám azon éjjel,
Hogy megbocsásson, lásson, fölemeljen
S a könnyeimért gyöngykoronát adjon:
— A martyroknak koronáját adja.

Magyar szó emléke Bécsből.

I.

Több mint két hónapja laktam az osztrák fővárost, anélkül, hogy magyar beszédet hallottam volna. Vágytam pedig rá nagyon. Az a néhány édes honi szó, ami itt-ott utcán, szin házban megütötte fületem, azt a napot ünneppé varázsolta nekem! Boldoggá tett pár szó, amit nem is nekem mondtak, de amelynek mégis értékes előttem minden egyes hangocskája. Ohajtottam, vaj minden napom ünneppé válhatnék ily módon, ohajtottam, de csak rövid ideig, amíg el nem nyomta vágyamat az elégedettség jóleső tudata: jobb, hogy itt nem hallok magyar szót, az a jele, hogy itt kevesen vagyunk.

Derülten, ragyogóan sütött a nap egyik júniusi délután. Alkalmasabb időt nem is választhattunk volna kirándulásunk napjára, mint amelyet a véletlen juttatott számunkra. Schönbrunnban voltunk, Bécs környékének kétségtelesen legelragadóbb pontján. Lassan lépegettünk a faárnyékos hűvös utakon. Kísérőnőm leolvadni igyekezett arcomból a varázslatos helynek hatását. Ujjongani szerettem volna, de bi-

lincsben tartotta nyelvemet valami megmagyarázhatlan, csodálatos érzés. A rab érezheti olyanformán magát, mikor egyik börtönből a másikba kísérik, nyíló ligeten át.

Ugye vannak ennek a ti testvér-oroszok fővárosának is szépségei? — kérdi kísérőnőm. Én azt gondoltam rá feleletül: testvér-oroszok-e valóban?

Alaposan elfáradtunk, mire az állatkert szebb példányait is végigcsodáltuk. Az oroszán ketrecekhez közel foglaltunk el egy árnyas padot. Az emberek nagy csoportja várakozott akkor már a ketrec előtt, várva az etetés idejét. A hatalmas nubiai himóroszlán türelmetlenül járt-kelt börtönében, időnként mélységes morgást hallatott. Egyszerre csak eget-földet rengető ordítással jelezte éhségkeltette boszuságát. E percben éktelen gyermekírás hallatszott, majd a síró gyermekkel egy kis társaság vált ki az oroszán bálmulóinak csoportjából. Egy hozzánk közel eső pad felé tartottak. A síró apróságot egy fiatal nő tartotta — bizonyosan az anya — Bécs polgárasszonyainak jellegzetes típusával. Nem csitítja a gyermeket, inkább a mellette haladó férfihoz intézi szavait. A férfi izmos, megtermett alak, de szinte komikusan fest rövidke bársonykabátjában, bizonyosan a nő férje, megnyugtatón igyekezett mindkettőjüket. A kiscsinek cuppantott összecsucorított szájával — ej no hiszen ezt Magyarországon láttam én csak így, evvel a mozdulattal, evvel az arcki-fejezéssel. Tudja Isten miért, magyar szót vártam tőle, de ő németül figyelmeztette az asszonykát az oroszánra, amely épen megkapta eleségét. Bizonyára békén lesz már miatta, pi-

henhetnek kissé, az öregek is elfáradhattak. Csak most vettem észre az utánuk ballagókat. Nagyobbat dobbant a szívem láttukra: magyarok voltak.

Egy sötét öltözötű, alacsony, széles vállu ember, magyar parasztagazda viseletben, aztán egy tipegő fekete ruhás néni lépeget a fiatal pár után. Az öreg asszony kézenfogva vezet egy négy-ötévesnek látszó fiúcskát. A gyermek vállán puska lóg, jobb kezével melegen szoritja magához, pedig kopadozott már róla a narancsszínű festék. Bal kezével ujdontat új pojlacit vonszolt, úgy, hogy a játékszer két karja és feje a földet surlta.

— Öreg mama én nem félek az oroszántól — mondja. Ugy tetszik, hogy erre még melegebben szoritja magához a fapuskát. Eltaláltam én még a Tiszát is, nem mer megharapni.

Közvetlen közelünkben telepedett le a kis társaság. Szomszédom, őszinte örömmre a „Wiener Tagblatt“ hasábjába temetkezett, én azonban csak látszhattam elmerülni a magam olvasni valójába, igazában az a pár ember vonzotta érdeklődésemet.

A férfiak az izzadságot törölték homlokukról. Nem kis csodálkozásomra a bársonykabátos magyarul szidta a meleget. Az öreg néni térdeit nyomogatta, fáradt lehetett. Vagy mégse, odaszól a bársonykabátos férfihoz.

— Mondd Jóskám: a feleségednek, hogy majd én tartom a gyermeket, fáradt lehet már szegény vele.

Ismét csodálkoznom kellett. Az a szálás ember, az a magyar szót németesen ejtő férfi,

Carlyle eszméi.

Igyekezél élni! Igen igyekezél élni. A te életed, ha épen a legnyomorúságosabbja volna is a föld fiainak, nem hiú álom, hanem egy magasztos valóság. Ez a te tulajdonod, ez minden, amid van, hogy azzal az örökkévalóság elé lépj. Hass, törekedjél azért az ég csillagjához hasonlóan, nem sietve, de nem is késve.

Magasságos, ünnepies, szinte kápráztató gondolat az minden emberre nézve, hogy az ő földi befolyása, amelynek egy kezdete volt, soha évszázadok múltán sem ér véget; még ha a legkisebb volna is ő közöttünk. Ami megtörtént, megtörtént. Beleolvadt az a hártatlan, örökké élő, örökké munkás mindenségbe és hat ott jól vagy gonoszul, nyilvánosan, vagy titkon minden időközön át.

De egy folyam forrásához hasonló minden ember élete, amelynek kicsiny kezdetei való tényként világosak mindenki előtt, de amelynek távolabbi folyását, rendeltetését, ha a végtelen századok messzeségein kigyózik majd tova, csak a Mindentudó tudja, látja megkülönböztetve. Szomszéd vizekkel egyesül-e, szokat növelve, vagy magába fogadva azokat? Névtelen patak marad-e és a maga sekély hullámaival millió más patak, folyó között valamely világfolyam árját dagasztja hatalmasra? Vagy egy Rajnává, Dunává lesz, amelyek örök határvonalak magán a földgömbön, erősségek, bástyák és a hadak utjai egész királyságok, kontinensek számára? Mi nem tudjuk ezt. Csak azt tudjuk mizekre az esetekre vonatkozóan, hogy utjuk a nagy Océán felé vezet; hogy vizük, ha csak egy italmi volna is, az meg van és meg nem semmisülhet.

Egy próbaidd adatott csak neked, sohasem fogsz még egytel rendelkezni. Örökkévalóságok gördülnek tova, de neked nem adatik több próbaidd.

A csöndes csillagok és az örök napok ma is ragyognak azoknak, akiknek szemük van a látásra. Ma ép úgy, mint minden napokban is hangzanak körülöttünk és bennünk — minden emberben — az isteni szavatok mindenkinek parancsolóan, — ha senki sem hallgat is azokra, — érthetően kivehetően mondják: Kelj föl Adám fia, fia az időnek és gondod legyen rá, hogy istenibb legyen ez és amaz és mindezek előtt te magad. Dolgozzál és ne aludjál, mert eljön az éj, amikor senki sem hathat, munkálhat. — Akinek füle van a hallásra, még ma meghallhatja.

ennek a törődött öreg magyar párnak, öreg fának, lenne a hajtása?

A fiatal nő készséges örömmel adta át a gyermeket s nagy megerőltetéssel ennyit mondott: mama jó lenni. Aztán nyújtózkodott kissé s visszaült helyére. A kis fiura esett most tekintete. Gondtalan derült arca mintha elborult volna.

— Karl mein Sohn, komm zu mir, ich bin ja deine Mutter.

A fiúcska annyit érthetett belőle csupán Karl, mert megfordult lekuporodott helyzetében. Nem messze a homokban tölteneknek való kavicsot keresgélte a puskájába.

— Hallod Károly, anyád hív, jöjj gyorsan ide — szölt a bárszonykabátos férfi.

Ujra elfogott a csodálkozás. Övék lenne a fiúcska? A gyermek lassan, szinte félve közeledett. Apja kézen fogta és odavezette anyjához. Az ölébe vette a kis fiút, aki kényszeredve mosolyogni próbál, de aztán hirtelen sírásra görbül szájacskája. Nyomban kitör a zivatar, ha atyja át nem veszi. Lovagoltatva ülteti térdére s úgy beszél hozzá.

— No kis betyár, szeretsz-e itt lenni? Itt fogsz ezután minálunk maradni ugye? Eljöhetsz majd ide sokszor, nézegeted a majmokat, ho-

Kétféle embert becsülök csak és semmi másfélét. Az egyik az a munkás, aki a földből alkotott szerszámjával harcol szüntelenül a földdel, hogy azt meghódítsa az ember számára. Tiszteletreméltó előttem az a kemény, elformátlanodott durva kéz, amely királyi méltóságról beszél nekem; ennek a bolygónak kormánypálcáját forgatja az; tiszteletreméltó az a durva, viharverte, bepíszkolódott arc és a maga egyenes mesterkéletlen intelligenciájával, mert igaz ember areza az, aki úgy él ahogyan élni kell. Igen, durvaságodban csak annál tiszteletreméltóbb vagy te nekem és épen azért is mert, nem csak szeretnünk, ha szánunk is kell téged nehéz terhet hordozó testvérünk. Érettünk lett hátad görnyedtté, miattunk lettek formátlanokká formás tagjaid. Te voltál az az ujoncz, akire a sors esett és aki harcainkat harezolva nyomorékká levél. Mert benned is ott szunyadt az Istentől adott nemes forma, de úgy végeztetted, hogy az itt ki nem bontakozhatott. Sűrű lepelbe burkolta azt a munka, sem tested, sem lelked nem ismerte a szabadságot. És mégis — dolgozzál, csak dolgozzál. Te a kötelesség mellett állasz, álljon bár el amellől bárki más. Te a nélkülözhetetlenért, a mindennapi kenyérért dolgozol.

Egy más embert is becsülök és ezt még inkább. Azt, aki a lelkek nélkülözhetetlen szükségletéért dolgozik, nem a mindennapi kenyérért, hanem az élet kenyéréért. Nem a kötelesség mellett áll-e ő is, amikor lelke harmoniáján dolgozik és azt szavában, tettében, minden külső küzdelmében, a lent és fönt folytatottakban egyaránt megnyilatkoztatja? Legmagasabban akkor áll, ha külső törekvése egy a bensővel, azt kifejező. Ha művésznek nevezhetjük őt, ha nem csak földi munkás, hanem ihletett gondolkodó, aki égből vett eszközeivel az eget szerzi meg nekünk. Ha a szerény és szegény dolgozik, hogy életünk legyen, nem kell-e a magasságosoknak, az ihletett, büszke lelkeknek viszont érték dolgozni, őket irányítani, hogy világosságot, szabadságot és örökéletet nyerjenek ők a szegények és szerények is? E kettőt tisztelem én minden fokon. Minden egyéb hitvány por és polyva, amit vihet a szél, ahova akar.

Kimondhatatlanul meghat azonban, ha e két méltóságot egyesülve látom. Ha az, aki külsőképp a legalsóbbrendű emberi szükségletekért fárad, bensejében a legmagasságosabbert dolgozik. Egy földet szántó szent, ha ugyan ilyenre ma még találhatni, nem tudok ennél fenségesebbet a világon. Egy ilyen vissza fog vezetni téged egész Názárethig. Az eget fényességét látod a föld mélységes

gyan hintáznak, a mackóknak meg kalácsot dobálsz.

Különös, a kis fiu nem igen derül fel az igéretekre! Lecsuszik lassan apja térdéről s elnyargal kavicsai felé.

— Vad csikó ami Károlyunk, de majd megszeliődül, ha közöttünk marad.

A fiatal nő bólint rá egyet. Az öreg magyarrá téved tekintetem. Mintha nem volna valami kedvére. Szórakozottan kopogtatja botjával a kavicsokat, kalapja mélyen szemére van huzva, ugyancsak meleg lehet pedig alatta. Hallgatnak mindannyian. Mintha csak a nap elé felhő suhant volna, hogy ezt a kis társaságot kétszeresen is árnyékba borítsák a falombok. A nap derülten süt, az árnyék rajtuk ül, ugyan honnan jöhet?

E pillanatban felébredt az alvó apróság s újra sírásba fogott. Nekem úgy tetszik, a szótlanágban ez a kis gyermek találta el a legigazibb hangot. Anyja próbálja csitítani, megnyugtani, de első kísérletei sikertelenek. Nem éhes, aludni sem akar. Tétovázik, mi tévő legyen a gyermekkel, végre abban állapodik meg, hogy elaltatja. Kissé távolabb a padtól sétál vele föl le, hallom amint dudolgat neki.

Kaszás Etelka.

mélyéből fölszállani, egy nagy sötétségben fölvilágoló fényességet.

Nem kemény munkájáért sajnálom a szegényt. Valamennyiünknek dolgozni kell, vagy lopni (bármely nevet adjunk is lopásunknak) és ez gonoszabb; egyetlen becsületes dolgozó embernek sem könnyű időtöltés a munka. Éhes és szomjas a szegény, de az ő számára is van étel és ital; nehéz terhet hordoz egész nap, az ő számára is rendelt álmot az ég s pedig mély egészségés álmot. Füstös kunyhójában a nyugalom derült, üdítő harmatot küldő ege borul fölé és változó ragyogású felhőszegélyű álmok. Hanem, ami elszomorít, amit felpanaszolok az, hogy szel-leme lámpája kialudjék, hogy az égi vagy legalább a földi tudomány egyellen sugara se térjen be ő hozzá. Kívül csak a komor sötétség, mint két kisértet: a félelem és dacz. Oh, hát míg a tett izmos, erős: a léleknek megvakultán, süketen, nyomorékon, szinte megsemmisülten kelljen ott hevernie? Oh, hát ez is isteni lehelet volt, amely égben adatott? És hogy a földön sohase bonthason szárnyat az? Hogy egy ember a tudás képességével tudatlanul távozzék innen, azt nevezem én tragédiának, ha minden percben huszszor megtörténik is, aminthogy a számítások szerint így is van az. Az a nyomorúságos kis darab tudás, amit a tudatlanság messze nagy világában hatalmába vett az emberiség, miért ne legyen hártatlan törekvéssel mindezekkel közölt?

Egy messze távlat minden vonatkozásában világos lehet előttünk; nevezetesen az, hogy ennek a mi iparos korunknak szívéből is ilyen, vagy olyan formában Isten fényességének kell fölragyognia.

Csakugyan így van ez. Mi, hogy az ókor dialektusában beszéljek „Megfeledeztünk az Istenről”. Vagy hogy modern nyelven és az igazat megvallva szóljak, mi felfogtuk ennek a világmindenségnek tényét úgy, ahogyan nincs az. A dolgok örök magvát nem látjuk, az előtt csukva van szemünk, csak a dolgok látszatát látni van nyitva az. Egész nyugodtsággal úgy gondolkozunk, hogy ez a világ benső valójában egy nagy érthetetlen *tulán*, külső valóságában pedig félreismerhetetlenül egy nagy állat-ól és egy munkaház óriás konyhával, hosszú étkező asztalokkal, csak az a bölcs, aki ezeknek helyet tudott találni. Ennek a világnak minden igazsága bizonytalan; csak a nyereség és a veszteség, a pudding és a dicsőség, ami látható ebből, a praktikus ember előtt.

Most éjszaka van a világon és még soká lesz, amíg a nappal felvirrad. Gőzölgő romok csillámlásai világánál vándorolunk mi, a nap és a csillagok, mintha eltűntek volna; és két phantom, a képmutatás és az istentagadás a falánk szörnyeteggel, az érzékiséggel, kevélykednek a földön, magukénak nevezve azt. Legjobban az alvók érezhetik itt magukat, akiknek ez a lét csak hitvány álom,

Tehát bizonyítéka kívántatik Isten létezésének? Egy *bebizonyítható* Isten! A véges teremtmények legkisebbje is fárad, hogy a legmagasságosabb Végtelenséget bebizonyítsa, ami, ha jól vesszük, annyi mint azt, mint valami rajzot összeállítani és tudatunkban elraktározni, elzárni a legmagasságosabb Végtelenséget, amelyben élünk, mozgunk, vagyunk.

Te semmi titokról, semmi mysticismusról nem akarsz hallani. Te annak napvilágánál, amit te igazságnak nevezel, vagy annak lámpásánál, amit én ügyvédlogikának hívok, akarsz átvándorolni világodon, mindent „megmagyarázva” magadnak, mindenről számot adva, vagy semmit sem hive abból.

Kávét legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinói-utca 16. „MOKKA” keverék czégem különlegessége 1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköltve

Igen, sőt te nevetni is akarsz. Mindenki, aki a titkoknak megfejthetetlen, kikutathatatlan, mindent átható birodalmát elismeri, akinek szemében az a világmindenség nemcsak konyha és állatistálló, hanem egy orakulum és szent templom is, örült mystikus a te szemedben; gunyos részvétellel nyújtod neki lámpásodat és mint megsértett, megsebzett rikoltozol, ha az lábbal rug a felé. Szegény ördög! Nem borjadzik-e tehened? És te magad nem születél-e? Nem fogsz meghalni? Magyarázd meg, világosítsd meg nekem mindezeket! Vagy pedig tedd egyikét e két dolognak: Vonulj vissza a te pislákolóddal valami félreeső zugba, vagy ami még jobb volna, hagyj föl azon és sirj ne azon, hogy Isten világá már levetkőzte szépségeit, prózáivá lett, hanem hogy te mindaddig oly rövidlátó valál.

Ugyan mikor harezolt úgy a bölcsesség a balgasággal, hogy ez beismerte volna lefegyvereztetését?

Hogyan lesz valósággá a barátság? Mindenki fél jó és igaz iránt érzett odaadása által. Különböző lehetetlen. Csak felfegyverkezett semlegesség, vagy sivár üzleti kötés. Egy ember, örökké áldassék ezért az Ég, elég önmagának, mégis a szeretetben egyesült husz ember, azzá lehet és olyat megethet, amire tízezer egyedülálló sem volna képes. Végtelenül nagy segítsége lehet az ember az embernek.

Milyen igazat mond Novalis!: „Bizonyos, hogy hitem végtelenül megnő attól a percztől fogva, amikor egy más lelket is meg tudtam győzni affelől. Nézz embertestvéred arezába, amelyben a jószág szelid tüze lobog, vagy abba, amelyben a harag lángja gyuladt föl és érezd, hogy a te addig nyugodt lelked is hogyan lobban egyszerre, szinte akaratlan hasonló lángra; és besugározatok, bevilágítják egymást, aztán minden lángja gyuladt, egymásba ömlő lánggá nem lesz (ölelő szeretetből, vagy halálos gyűlöletből) és akkor megmondhatod, micsoda csodaerő hat az emberből az emberre. De ha ez, a mi földi életünk annyi egymás fölé rakott buckán át is így van, hogyan lesz akkor, ha majd az isteni életről beszélhetünk és a benső én a benső énnel szabadon érintkezhetik?

Igen sokszor megvan barátunkban a becsület, igaz szándék, hogy minket támogasson; fárad is ebben; de nem tudja megérteni, mire van nekünk tulajdonképp szükségünk; hogy magunkválasztotta utunkon előbbremehessünk, hanem azon van inkább, hogy az utjára térjünk és javithatatlanoknak mond minket, hogy ezt tenni nem akarjuk, nem tudjuk. Így esik, hogy olyan magánosan állanak egymás mellett az emberek. Nem gyámolítják egymást, sőt szinte védelmi álláspontra helyezkedik mindenki a szomszédjával szemben, nehogy az őt hátráltassa.

Soh'se panaszkodjék az ember afölött, hogy rossz korszak az, amelyben él: ezzel semmit sem ért el. Rossz az a korszak; azért van ő itt, hogy jobbá tegye.

Az, aki nem tud a sokak szolgájává lenni, nem is lesz soha uruk, igaz vezetőjük és szabadítójuk a sokaknak.

Sok tiszteletben álló, kifogástalan ember van, akik még sem igen sokat érő éreik. Kevesebb dícséret illeti az olyan tisztakezü embert, aki minden dolgát keztyűben végzi.

Ez a természetes folyamat. Ez a története az istenek mindenütt és minden időben. Melyik Isten gondolhatott valaha arra, hogy a pénzváltók vagy épen a sanhedrin előtt sulya legyen szavának! Mikor találtak „kellemesnek“ egy Istent az emberek? Az a megszokott dolog, hogy felakasztják, keresztre feszítik és egy pár évtizeden, századon át lábbal tiporják az emberek isteneiket, amíg egyszerre csak rájönnek, hogy istenek voltak

azok, amikor aztán úgy a nagyfülesek módjára kezdenek bögni, kiáltozni.

Igy beszél a gunyolódó, de amit mond, sajnos, szomorú valóság.

Igy volt ez kezdettől fogva és így lesz mindvégig. Generatio generatio után őlt testet és előjön az ismeretlen éjszakából. Égi küldetésben. Az erőt, a tüzet, amelyet mindenünk kap, elhasználjuk. Az egyik az ipar malmában öröl, másik a tudományok szédítő alpesi magaslataira kapaszkodik, harmadik felebarátjával harezolva darabokra tépetik és akkor hivatik vissza az égből küldetett. Földi ruhája lehull és az érzékek számára odalesz, mint tűnő árnyék. Mint vadul lángoló, dörgő csapatja az égi tüzéségnek, úgy dörog és lángol ez a titokteljes emberi nem messze elnyúló, gyorsan egymásra következő főséges tüneményekben át az ismeretlen mélyeken. Fölbukkannak az örökkévalóság tengeréből, mint egy isteni eredetű, tüzet lehelő szellemserceg, gyorsan végigszágnak az ámuló földön és ismét visszabuknak az örökkévalóságba. Eltűnnek a föld hegyei, kiürülnek tengerei a mi átvonulásunk helyén. Szellemeknek, amelyek élő valóságok, ellenállhat-e a föld, amely halott és csak visio. A legkeményebb gyémánt is viseli lábaink nyomát; és a legutolsó csapat rátalál majd a legelső lábnymaira is. De honnan? Oh ég, hova? Az ész nem tudja, a hit sem tudja, csak annyit, hogy titkokon át, Istentől Istenig vezet az út.

Fordította: Florence.

Francziaköltők

MŰFORDÍTÁSOK.

Ára 1 korona.

A jóvedelem az Egyházm. Sajtóalapé.

Megrendelhető a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

„Csirripp!“

— Verebek a feszületen.* —

A jó öreg plebános úr

Nagybőjti beszédet tanul.

Közben kinéz az ablakon,

Ott messze-messze lát nagyon,

A rónát (s ebbe kedve tel!)

Földi szeplőtelen lepel.

Havaz, havaz! Már térdig ér!

— Bár lelkiünk volna oly fehér! . . .

Sóhaj; s tanul, int, esd tovább:

— Tartatok penitenciát!

A hó künn a templom körött

A piacon mindent beföd.

Templom homlokzatába bú,

S búg a galamb: — Oh bú, oh bú! . . .

Köböl vésvé alatta áll

A feszület . . . S most rája száll

Sok-sok veréb! . . . Mind mérgesek,

Kötekedők! . . . Tán . . . mert . . . éhesek?! . . .

— Csirripp galamb, csirripp! no lám,

Befagyunk! Még pedig bután!

Könnnyü neked: búgzs estelig,

S bendőd attól is megtelik!

Hát csak béleld ki jól magad

Széllel . . . S dihében mind kaczag . . .

Búg a galamb: — Bizzál bohó,

Majd elolvad a hó, a hó.

Nagyon jó helyre szálltatok:

Az Isten függ alattatok:

Oh, csak hozzá forduljatok!

Tudom, mindig vele vagytok:

Ó, Ó az úr minden fölött!

Féjétek Őt! . . . S kérjétek Őt,

Oh verebek, oh verebek,

Hogy kétségbe ne essetek!

Egész világ éheseit

Ó tartja jól: majd megsegít

Titeket is, öcsém, hugom;

Hisz' Tőle jön minden! . . . Tudom! . . .

— Csirripp! Ne óbégass tovább!

Tedd lóvá az öregapád!

Hogy Isten van, nekünk ne mondd,

Csirripp, sötétfejú bolond!

„Véletlen“ ad azt, amit ad!

S független a csirip! S szabad!

Mi nem félünk! Fenyegünk!

S nem kérünk, csirripcsipp, . . . veszünk!

Rögtön veszünk! Van ám eszünk,

Szekularizálunk: csenünk!

Galamb búgása szomorú:

— Hitellenek! Oh bú, oh bú!

Mind próba ez, s a próba jó:

Hogy türiétek, arra való.

Ó adta ezt, Ó küldi ezt,

Mert jól türi szenvedés megedz! . . .

— Ah, úgy!? Hát ő eszelte ki,

Hogy minket így fog gyötreni! . . .

Jó, hogy tudjuk mi, okosok,

Ki az, ki ránk ily bajt hozott! . . .

És felkiált: — Csirip, csitt — csitt

Gyüls! Tandéskozunk kicsit! . . .

S kémelevén a feszületet,

Most kapnak ám csak vérszemet.

— Csipp: leszögezve a keze!

— Csipp: lába is! — Birunk vele!

Nem árthat, és mi árthatunk,

Mert szabadok s többen vagyunk:

Vonulj fel hát hőstetre kész

Csirripp! . . . Hi a tüntetés!

Galambra száll mély, mély ború:

— Ne bántsátok, oh bú, oh bú!

— Csitt, csitt, . . . csuhás . . . Elore csak! . . .

S csőre Krisztus fejére csap!

— Parancsodra tört ránk a hó:

Elfödve mind, mi drága, jó.

A piacot, az út nyomát,

Mely bő s finom falatot ad,

A disznóól környékeit,

S mindazt mi ehünkön segít,

Ha tüstént rendbe nem szeded,

Csirripp, beverjük a fejed!

Galamb elbú . . . S zokogva búg!

Ah! nyomorult! . . . Ah! nyomorult! . . .

Krisztus nem szólt . . . Úgy hallgatott, . . .

Türi, . . . mint egy kővé vált halott! . . .

De most a sarkon hirtelen,

Egy gyermeklányka megjelen.

Karján kosár. Kenyérke benn!

Ha éheznek, hogy hát legyen

Havapni mit! . . . S oly gyors, noha

Csak szomszédsg az oskola.

Am ő az utjáról letér —

Templomba! Isten kedveér!

Egy perczre csak! . . . S hogy így köszön,

Oly szép a nap! Derült öröm!

Órangyala minduntalan,

Sugallván őt, mellette van:

Az oskolában jól felel,

A fejét otthon sem veszi el!

Megáll a kökereszt előtt,

Térdet hajt, hogy imádja Őt!

Mert úgy tanulta s benne hisz:

„Isten fia és Ember is,

Ki értünk halt, oh a Szegény!“

S most is könny csillog kék szemén.

S mihelyt a feszületre néz,

Kis szive gyors segélyre kész:

— Nini, madárkák, . . . s éhesek,

Oh Istenkém! . . . S a csöpp kezek

Veszik kosárból s a fedett

Helyen hamar a kenyeret

Szétmorzsolják! . . . S most már siet,

Siet! Hogy Isten megfizet,

Arra se gondol! . . . Sebesen

Suhan! . . . Ne lássa senkisémet! . . .

— Csipp-csipp, csipp-csipp! . . .

A verebek leszállanak. Oly éhesek,

Hát mérgesen falnak, s amig

Be nem telnek egész nyakig,

Marják . . . egymást . . . féltékenyen . . .

Hah! Sziitkozónak féktelen! . . .

És lám betelven a begyek —
Még csak akkor szemtelenek
A verebek! . . . Mert verebek! . . .
— Csirripp! S ott ül a sok pogány
Megint az Úrnak homlokán!
Csöreiket hozzá fenik,
Hozzá fenik — úgy élezik!

Társalgásuk bizarrá vál,
Mind henczeg, s így filozofál:
— Csipp: az istenke megijedt,
Azért hívta e gyereket . . .
— Csipp-csipp: „Véletlen“ műve mind!
— Csirripp: már chezem megint:
A „Véletlen“ sem czélszerű:
Nines, . . . semmi ninc . . . S győtri a düh! . . .
S végül mind abban egyezze:
— A kis lánynak nem volt esze!
Csirripp . . . kaczagja mindahány . . .
Csirripp . . . bolond volt a leány!

Plebános úr enszemével
Látta, a lányka miat mivel,
Hogy újra az ablkoz ér.
— Boldog kinek ilyen fehér
A lelke, s oh áldott legyen!

S áthatja őt szent félelem:
— Rajtam pedig (szava remeg,
Elesuklik, sir a jó öreg)
Rajtam, vénhedt cselédeden
Könyörülj édes Istenem! . . .

Lévay Gyula.

* L. Gy. színművész, a keresztény színház kezdeményezőjének szimbolikus költeménye.

Megindult a birnámi erdő!

Shakspere Macbethjéből vettem a cizmet, mert látva azt az általános nekilendülést, azt az általános fölbuzdulást, azt az egyetemes előretörést, amit a tanítói társadalom a legújabb időben tanusít, immár biztos vagyok egy új korszak beköszöntéről.

Mig Macbeth, a szörny, a királygyilkos Macbeth a föltartóztathatatlanul biztos vég, a véres bosszu kétségtelen előjelét látta hirnökének ama jelentéséből „Amint . . . alá Birnamra néztem, hát egyszer . . . az erdő mozdul“, addig én, ha a tanítói társadalom megújulását és ennek jeleit látom, a nyugodt és biztos öntudat száll meg: végre végre elérkezik, itt van, már ajtónkon kopog a tanítói hivatás erkölcsi és anyagi elismerésének napja.

Mert megmozdult a birnámi erdő. A tanítói társadalomban mindenfelé igyekvő munkálkodást, nagy jövőjű alkotásokat, messzesemenő fontosságú jelenségeket tapasztalhatunk: oly jelenségeket, amelyek eddig hiányzottak a tanítói társadalmi életből s melyek hiánya miatt soha sem alakulhatott ki egészséges tanítói közszellem.

Ilyen jelenség elsősorban a különböző jellegű iskoláknál működő tanítóság egymáshoz való közeledése. Az állami tanítók, ha gyűlést tartanak, ma már nem csak az ő külön, speciális érdekeikről beszélnek, hanem ép oly lelkesedéssel, épp oly benső meggyőződéssel hirdetik az ösztanítóság kívánásait és követeléseit. Ép így a református tanítóság sem beszél kizárólag a ref. tanítóság követeléseiről, hanem legtöbbször a hitvallásos tanítóság sérelmeiről ír és gyűlésezik — még pedig nem lankadó kitartással és a nagy ügy fontosságához illő komolysággal.

És mi, katolikus tanítók?! Igen, mi eddig mindig kihúztuk magunkat a közös tanítói ügyek együttes védelméből, mi mindig megelégedettebbeknek vagy kevesebb igényűeknek akartunk látszani; mi mindig magasabb erkölcsi alapon állóknak igyekeztünk föltűnni, a kiknek az alacsony anyagi kérdés, vagy legalább is annak többi tanítói testvéreinkkel való együttes védelme — legkisebb gondunk.

Azonban a kéréllhetetlen élet, a ránk zuduló anyagi gondok, az immár elviselhetetlen drágaság és siránkozásainknak eredménytelensége megtörték végre a mi nyakunkat is, s most már mi is esatasorba állunk harezolni az ösztanítóság ügyeiért, küzdeni a tanítói jobblétért. A „Katholikus Tanügyi Tanács“ keresztény szociális szakosztályáé az érdem, hogy belátván az idők változását, a szatmári tanítóképző egyik legkiválóbb növendékének, a magyar katolikus tanítóság egyik vezérének, Kocsán Károly udvardi tanítónak indítványára elhatározta, hogy a tizezer tagot számláló szociális szakosztály idei nagygyűlését a VII. egyetemes tanítógyűléssel együtt, az azt megelőző napon tartja meg, mert hisz „anyagi kérdésekben ugys egyforma véleménye van az ösztanítóságnak“.

E példát bizonyára követi minden más kath. tanítóegyesület s remélhetőleg széles e hazában nem lesz egyetlen tanítóegyesület sem, amely nem képviseteli magát a VII. egyetemes tanítógyűlésen. Így e gyűlés mindenestre nagyobb hatással fogja szavát fölemelni a tanítóság ügyeiben, mintha arról a tanítóság egy része tündetőleg távol maradt volna.

Erre a nagyobb hatályosságra pedig első sorban nekünk, hitvallásos tanítóknak van szükségünk, mert hiszen a mi ügyünk van ismét veszélyeztetve, amennyiben a miniszterium hivatalos híradása szerint „Az állami és nem állami tanítók fizetése közötti disparitást majdnem teljesen sikerült eliminálni.“ Miért csak „majdnem“?! Hisz mi ugyanazt a munkát, ugyanazt a hivatást ugyanazon képzettséggel, ugyanolyan buzgósággal töltjük be . . . miért lesz tehát fizetésünk csak „majdnem“ olyan nagy mint az államiaké?! Mi nem „majdnem“, hanem „éppen“, olyan fizetést várunk és követelünk, mint a minő az állami tanítóké leend!

Okunk van tehát a harezra, s hogy valóban fogunk is harezolni, még pedig többi tanító-testvéreinkkel együtt, azokkal vállalva — csak előnyre lesz az ügynek.

A második vigasztaló és jobb jövővel kecsgetető jelenség, a mire a „Heti Szemle“ is rámutat legutóbbi számában, a „Magyarországi Tanítók Bankja r.-t.“ megalakulása. Egy elsősorban tanítói köz- és magánérdeket szolgáló bank, melyben a tanítóság nem kaszokra oszolva, hanem tömegesen, egyetemlegesen vállal érdekeltiséget, valóban nagy gazdasági jelentőségű úgy az egyes tanítóra, mint az ösztanítóságra. Végre lesz egy intézményünk, melyben fővárosi, állami, katolikus, községi és református, falusi és városi tanító egy közös, egységes érdekszférába egyesül, mely így nagyban hozzájárul az egységes tanítói közszellem megalapításához.

Ezenkívül szintén részvénnytársasági alapon fürdöket vásárol a tanítóság Erdély kies völgyeiben; a kath. tanítóság, illetve annak szociális szakosztálya üdülőházat épít a „magyar tenger“ partján. Mindenfelé pezsgő élet — a tanítóság lelkét lázas tevékenység szállta meg és az anyagi téren alkotás alkotást ér, s mindegyike ezen alkotásoknak nagy kihatással lesz a tanítóság társadalmi elhelyezkedésére.

De nemcsak anyagi téren tapasztalható ez az általános nekilendülés, hanem ha széttekintünk széles e hazában, nagyon sok helyen ott látjuk a tanítót az előadói asztalnál, amint a falu népe, a felnőttek előtt ismeretterjesztő előadásokat tart, megküzd a falusi ember előítéleteivel, konzervativizmusával, élet-halál harezot viv az alkohol nemzetrontó mérgével, harezol sokszor ellenséges áskálódásokkal vagy bűnös nemtörődömséggel és fönnen lobogtatja a tudás zászlóját, a haladás lobogóját.

A keresztény szociális szakosztály főprogramjával tüzi ki az ifjusági egyesületek alakítását s mintegy erkölcsi köteletségévé teszi minden egyes tanítónak ezen szép és ideális alkotásnak megalakítását, mivel erre, az iskola alapmunkájának betetőzésére okvetlen szükség van. Ennek a sürgető felhívásnak nyomában mind több és több faluban alakul meg az ifjusági egyesület, mérhetetlen hasznára a magyar népkulturának.

Az „Országos Közművelődési Tanács“ ingyen anyagot bocsát ki felolvasások és szabadelőadások számára s a kir. Tanfelügyelőség és e Tanács javaslatára a miniszterium anyagilag is jutalmazza az ilyen előadásokat tartó tanítókat.

A muzeumok és könyvtárak országos tanácsa ingyen könyvtárakat ajándékoz az ifjusági egyesületeknek, gazdaköröknek s mindenütt a tanító az a faktor, a ki munkát nem sajnálva, végrehajtja ezen országos testületek intencióit.

Ott látjuk ezenkívül a tanítót minden oly intézmény élén, mely a nép, a falu gazdasági megerősödését szolgálja. Tanító vezet a fogyasztási szövetkezetet, tanító hozza létre és igazgatja a hitelszövetkezeteket, gazdaköröket s immár nem lenézett „jött-ment“ a maga falujában, hanem annak valóságos vezetője. Igen, a tanító ma már valódi néptanító, a szó nemes és teljes értelmében.

Az ily nemzetmegerősítő munkának előbb-utóbb meglesz a teljes erkölcsi és anyagi elismerése s jönni fog egy jobb kor, melyben a tanítói állás megbecsülése nem csupán üres szólam lesz, hanem oly általános közfelfogás, mely minden téren minden alkalommal, úgy a törvényalkotásban mint a közéletben érvényesül.

Ha ezt a fönt vázolt mindentéren való előretörést, ezt az általános tanítói fölbuzdulást nézzük, s utána magunkba szállva azt kérdjük, vajjon mi egyenkint és összességben mennyivel járultunk hozzá ezeknek az örvendetes jelenségeknek fölidezéséhez, bizony bizony elszomorodva lemondóan kell konstatalnunk, hogy sem az irányításban, sem a végrehajtásban nem valami sokan vettünk részt, s a minket mindnyájunkat magába foglaló, „Szatmár-Ugoosamegyei kath. tanító egyesület“ (mely ma már csak a múlté) az utóbbi időkből egyetlen egy lépést sem tett a tanítói ügyek előmozdítására, avagy a tanítói tevékenység irányítására. Hejh! pedig hajdan, valamikor réges-régen a feledhetetlen Dr. Steinberger elnöksége idejében oly nagy tekintélyű egyesület volt ez, hogy vezetője irányítója, hangadója volt az ország összes kath. tanítói egyesületeinek. Dr. Steinberger Ferenc egy egy elnöki megnyitójára országos eseményné tették ez egyesület gyűléseit.

De ne csak a vezetőséget okozzuk e szép idők elmúlásáért, hanem nézzünk szét magunk között, ki pótolja közöttünk Ember Károly, Bodnár György, Méder, Mondik és a többi jelesek megürült helyét. Bizony senki! Szinte azt hinné az ember, hogy talán a tanítóság szellemi nivója súlydott alá. Pedig dehogy, hanem csak a tér és alkalom hiányzik egyes rejtett tehetségek fölszínre kerülésének. Sőt ha nem is volnának ily kiváló tehetségű tagjai, az sem volna baj, ha a tagokban egyetértés, erős akarat és főleg érdeklődés, együttérzés lakoznék. Nézzünk szét magunk között, lássuk be a mi hibáinkat is! Vajjon hányan vagyunk akik érdeklődünk és érdeklődünk az egyesület ügyei iránt, akik próbálkoztunk az egyesület új életre keltésével? Bizony kevesen! A nagy többség nem gondol, nem törődik semmivel, hanem „ugy van jól, ahogy van“ belenyugszik a dolgok folyásába, s hogy ezekre irányítólag is befolyhatna, eszébe sem jut.

Hát ezen változtatnunk kell, és fogunk is változtatni!

A megalakítandó „Szatmáregyházmegeyi kath. tanító-egyesületbe“ új iránynak, új életnek kell bevonulnia! Mi egynéhányan, törődünk a közzel, kik nem sülyedtünk lethargiába, kezeskedünk róla, hogy igenis más élet lesz, mint minő a boldogult Szatmár-ugocsa megyei tan. egyesületben 8—10 éve honos. Igen, mi ezért harezolni, küzdeni és főleg dolgozni, sokat dolgozni fogunk, mert mi is ki akarjuk venni részünket a tanítói jobblétért folyó küzdelemből, hogy azután annál edesebb legyen a kiküzdött gyümölcs, hogy annál becesebb legyen a saját verítékünkkel kiküzdött pályabér. Hogy ezt teheszük, hogy jövőnkért harezolhassunk, nyujtsanak módot, alkalmat hozzá, alakítsuk meg már azt a szatmáregyházmegeyi tanító egyesületet, de ne holnap, hanem még ma!

A „Szatmár-Ugoesa m. tanító-egyesület“ legutóbbi gyűlésén egy határozatot hozott. Kiküldött egy bizottságot, melynek feladata, hogy az egyházmegyei tanítóegyesület alapszabályait előkészítse és az alakuló közgyűlést összehívja. Tudtommal ez a bizottság mindezeidig egyetlen egy gyűlést sem tartott, így tehát nem is foglalkozhatott az alakítandó egyesület ügyeivel.

Pedig itt az ideje! Minden tanító-egyesület gyűlésezik, agítál a tanítóság helyzetének javításáról, paedagógiai, társadalmi, szociális ügyekkel foglalkozik, részvényeket vesz a Tanító-Bankból, tételeket jelöl ki a VII. egyetemes tanítógyűlés tárgyalására s egyúttal képviselőket küld ki a nagygyűlésre s ha mi még most sem alakítjuk meg az új egyesületet, mindezekről lekésünk, s rólunk, nélkülünk fognak határozni.

En ugyan a magam részéről, mint a szociális szakosztály választmányi tagja úgy is ott leszek az egyetemes gyűlésen, de félek tőle, hogy ez öt vármegye katolikus tanítósága „hivatalos“ képviselő nélkül marad.

Valóban, amely főemelő, gyönyörű látvány a magyar tanítóság általános nekilendülése, ép oly szögyventeljes arpirító tény a mi nemtörődömségünk és tétlenségünk!

Gaál Lajos.

Oklevél. Hermann László a szatmári zeneiskolai igazgatója az orsz. m. kir. zeneakadémián a középiskolai ének tanítására jogosító és a karének-paedagógiából képesítő oklevelet nyert.

Tanulmányi kirándulás. Bódis Ferenc tanár vezetése alatt az ungvári reáliskola tanulóifjúsága kisebb tanulmányi kirándulást végzett a mult héten Szatmármegye nevezetes helyeinek megtekintése céljából. Az ifjak városunkban is meglátogatták a különböző intézeteket.

Jubiláló igazgató. Szabó József ungvári elemi iskolai igazgatótanító most töltötte be tanítói működésének 30-ki évét. Ez alkalomból karitásai és a növendékek üdvözltek a jubilanst.

Tanító és tanítónő. Az új fizetésrendezésnél elég méltánytalanul a tanító és tanítónő között megszünik az egyenlőség. A tanító két, a tanítónő négy évig marad a XI. fokozatban, 1200 korona fizetéssel. Ezenkívül a tanítónő lakbéré nem emelkedik; az mindig a XI. fokozatban, 1200 korona fizetéssel marad.

Ratkovszki Soma ünneplése. Ratkovszki Soma dr. hittanár már régebben egyrk. egyházi vegyes énekkart szervezett Munkácson. Ez a kar a mult héten lépett fel századikszor s ez alkalomból meleg ünneplésben részesítették dr. Ratkovszki Somát. Szerenádokat adtak a tiszteletére, elénekelték két kedves nótáját, s azután jó kívánataik kíséretében egy csokrot nyújtottak át neki.

Az állami tanítók segélye. A v. és k. miniszter elrendelte, hogy az állami elemi népiskolai tanítók és tanítónők számára az 1912. évi állami költségvetésbe felvett ötszáz-ezer korona lakpénzpótló államszegély kiosztására vonatkozóan elkészített utalványrendeletek expedíaltassanak. Ennélfogva az állami elemi tanítók és tanítónők a számukra kiutalványozott államszegélyeket április első napjaiban az illetékes állampénztáraknál felvehetik

MINDENNEMŰ ELEMI ISKOLAI NYOMTAT-

- * VÁNYOK ÉS TANSZEREK KAP-
- * HATÓK A PÁZMÁNY-SAJTÓ
- * KÖNYVNYOMDÁBAN SZATMÁR-
- * NÉMETIBEN, ISKOLAKÖZ 3. SZ.

(u.) Az elmúlt héten szerdán és csütörtökön Márkus Emiliának, a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésznőjének vendégszereplése kölcsönzött ünnepi színezetet a városi színpadnak. Márkus Emiliának olyan érdemekben gazdag multja van, művészete annyira országosan ismert és általánosan méltányolt, hogy mi igazán felesleges szőszaporítást követnénk el, ha szatmári szereplését érdeme szerint méltatni akarnók. A fellépését elejétől végig kísérő meleg ováció kétségtelenül nemcsak a hirből nagy-nak ismert művésznőnek szólott, hanem a mélyen átgondolt és befejezettségig tökéletes alakításnak volt őszinte elismerése. Ha összehasonlítjuk a két fellépést egymással, úgy a „Boszorkány“ c. Sardou-darab Zorayá-jának alakítását kell tökéletesebbnek mondanunk. „A kaméliás hölgy“ sikerét hátrányosan befolyásolta a darabnak tulságos megrövidítése és az a sietség, mellyel a művész még a gyors-vonat indulása előtt végezni igyekezett szerepével.

A kiváló művész mellett még Harmath Zseny (Juana) lehelletfinomságu játéka „a Boszorkány“-ban és Szőke Sándornak kétrénd-beli szép tehetségre valló, sok reményre jogosító alakítása érdemel dicséretet. Fehér Gyula a Sardou által már amugy is eltorzított Ximenes bibornokból valóságos szőnyeteget csinált. Olyan intelligens színész, mint Fehér Gyula, tudhatná, hogy az egyházi inkvizitorok nem embervért szomjazó tigrisek, hanem eszméknek és elveknek sokszor talán tévedő, de mindig meggyőződéses emberei voltak.

Szombaton a „Suhancz“ című operette került színpadra új betanulásban. Feledi (Józi) a suhanciu pajkosságait nagyon talpraesetten igazi zseniálással és elragadó kedvességgel adta elő. Dénes Ella szépen énekelt, Szalók és Heltai a szokott józú, élvezetes játékot nyújtották, Nagy Imre ellenben lehetetlen volt az Emil szerepében. Miért nem lehetett ezt a szerepet Balázs Bálintnak adni, aki annak bizonyára jobban megfelelt volna.

Heti műsor:

Szerdán „Györgyike drága gyermek“ (Trágár). Csütörtökön „A haramiák“. Pénteken és Szombaton nincs előadás.

Adakozzunk a Sajtóalapra!

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság“ március 24-iki számában sikerült képek vannak a nemsokára lebontásra kerülő budapesti Károlyi-palotáról, Gróf Zichy Géza „Rodosto“ operájának előadásáról stb. Szemere György regénye, Lampérth Géza és Haraszthy Lajos versei, Lengyel Géza novellája, Alexander Bernát színházi cikke, Jansen Börge regénye adnak élvezetes olvasmányt. A V. U. előfizetési ára negyedévre öt korona, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

Jubiláló lap. Az Ungváron megjelenő Ung c. lapársunk ebben az évben lépett ötvenedik évfolyamába. A lapot 1863. május 2-án indította meg Bánóczy Ferencz, aki 13 évig volt szerkesztője, azután két ízben Finciczky Mihály, majd Mihalkovics József, később Tabódy Jenő, Lőrinczy Jenő szerkesztette; jelenlegi fő-szerkesztője Bánóczy Béla, s szerkesztője Deák Gyula. A jubiláló lap szerkesztősége fényes ünnepséggel fogja megülni a félézázados évfordulót.

Az „Élet“ március 31-i száma pompás illusztrációkkal s a következő magas színvonalu tartalommal jelent meg: Gyilkos teóriák. Gépek ritmusára. Lendvai István. Az odvas tölgyfa. Angolból: Sik Endre. Ének a tanyák között. Boros Ferencz. Az öreg botos meg a tavasz. P. Ábrahám Ernő. Barcasági képek. Anka János. Mesélni kezd a tó... Hungarus. A vihar előtt. Szalay Máttyás. Panu. Aho-Kara. Egyetlen kath. képes hetilapunk előfizetési ára félévre 10 K. (Budapest, Damjanich-utca 50.)

Magyar Figyelő. A M. F. mostani számában Barabási Kun József ir Bismarckról és az általános választói jogról. Adorján Andor „Utazások Magyarországon a XIX. században“ címmel ir, Alexander Bernát pedig a színpadon szereplő gonoszokkal foglalkozik. Szemere György elbeszélése, „A méhek menyasszonya“, továbbá Palágyi Menyhért kritikái tanulmánya Oswald prédikációiról egészíti ki a változatos tartalmat. Előfizetési ára negyedévre 6 korona. (Budapest, VI., Andrásy-ut 10.)

Inglük József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete
Szatmár Deaktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendákat; mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Allandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben. Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem *nagy forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállíthatom*, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltnék.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni; biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fog szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,

szabómester.

**Iskolakönyvek,
Imakönyvek,
Folyóiratok,
Diszmvévek,
Üzleti könyvek,
Könyvtárak,
Albumok**

kötését és aranyozását, ugyszintén rajzok kasirozását, passepartouk, papír-reklámláblák aranyozását, pontos és tartós kivitelben, szolid árak mellett készít

Gárdos Ferencz

könyvkötészet

Szatmár-Németi, Deáktér 7.

Halmi-ház.

Az 1911-i szatmári kiállításon jó munkáért **BRONZÉREMMEL** kitüntetve.

Blatniczky Fános

elsőrangú kályhás-üzlete.

Lakás:

Raktár:

Zrinyi-utca 13. Petőfi-utca 3.

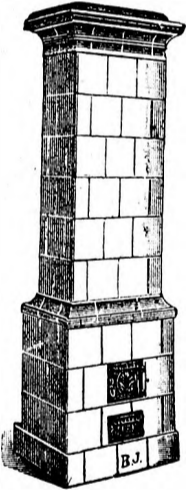
(Komáromy-ház)

(Népbank-épület)

A legrégebb kályhás-üzlet Szatmáron.

Fennáll 14 év óta.

Szolid árak.

Pontos kiszolgálás.

Készít a legkényesebb izlésnek is megfelelő mindenemű porcellán és cserépkályhákat, takaréktűzhelyeket kandallókat, fürdőkádakat és falburkolatot. ::: Ugyanezekből allandóan nagy raktárt tart.

Csakis elsőrangú kályhás munkásokat alkalmaz és minden munkát a saját vezetése alatt végez egy helyben, mint a vidéken. —

Régi kályhák új szerkezetre való átalakítását jutányos árért vállalja.

ROZSNYAY és JÁSZAY

műszerészek

varrógép és kerékpár

RAKTÁRA,

mechanikai gépjavitó

MŰHELYE

SZATMÁR - NÉMETI,

Hám János-utca 12.

(Bejárat Rákóczi-utca felől.)

Varrógép, írógép, gramofon és fegyver javítást szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölünk. — Raktáron tartjuk a legjobb minőségű varrógépeket úgy házi, mint ipari célra. Minden rendszerű varrógépekhez tűk kaphatók.

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dús felszerelt cipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és oszmákát nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatánczokat teljesen kikészítette, s akinek áruinak eszénység dolgában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszmák is készülnek.

Magyarország legrégebb egyházi szerek és zászlók gyára.
OBERBAUER ALAJOS **UTÓDA**

Alapított
1863-ban

GYÁR ÉS RAKTÁR:
BUDAPEST, V., VÁCZI-UTCZA 41. SZÁM.

ÖTSZÖR
kitüntetve.

Czégtulajdonos: Kronberg József a Ferencz József-rend lovagja, Klotild főhercegné asszony ó cs. és kir. fensége és Magyarország hercegprimás Ur Ó-Eminentijának udvari szállítója.

Egyházi és egyleti zászlók, éroz- és faárak.

Arjegyzékek és költségtervezetek díj- és bérmentesen küldetnek.

A budapesti, váci, központi és egyházmegyei, valamint a nyitrai, pécsi, székesszevári, győri és gyulafehérvári oltáregyletek, továbbá a kassai egyházmegyei műszaki iroda és a cs. és kir. hadserög szerződött szállítója.

Telefon 167-34.

Ajánlja: miseruha és egyházi szerelvényekből dusan föl-szereit nagy raktárát, mely bővelkedik gót-, román- és reneszánsz-stilű ruhákban, valamint pontifikáló szerekben, stb. stb.

Egyesületi arany-
érem 1911.

PARKET
kartellen kívül!

Egyesületi arany-
érem 1911.

Az Avas-Szatmári Gőzfűrészes és Falepároló

Részvénytársaság

Parket-Osztálya Szatmár-Németi.

Ajánlja legjobb minőségű egyesületi aranyéremmel kitüntetett

I. oszt. tölgy- és bükkparketáit.

Gyárt amerikai, angol és aszfalt szalagparketát, valamint

kockaberakatu táblaparketát különféle színösszetételekben.

Gőzölt és gőzöletlen
bükkfaanyag.

Képviseltek
átadatnak.

Tölgyfaparketa
áru.

Hirdetések jutányos árban közöltetnek.

ALAPITTATOTT 1810.

Ausztria és Magyarország legrégebb egyházi felszerelések és zászló-gyára

Josef Neskudla

OLMÜTZ, (Morvaország.)

Jótállással szállit kitünő minőségben bámulatos olcsó árak mellett:

Egyházi ruhákat, lobogókat, templomi szereket, kizárólag tűzben aranyozott kelyheket, cibóriumokat, monstrantiákat, gyertyatartókat, csüllárokat, lámpákat, keresztutakat.

Régi egyházi ruhákat alaposan renovál!

Szegény templomoknak jelentős engedmény. Választékot vásárlási kényszer nélkül küld.

Arjegyzék és költségelőirányzat ingyen.

60

1. Miért gyógyulunk Máriavölgyön?

2. Mert Máriavölgyön a paradisi, bikszádi, gleichenbergi, karlsbadi, seltersi, emsi, bártfai gyógyvizeknek valóságos hasonmása van.

3. Máriavölgyi vizek a legkellemesebb, legüditőbb italt szolgáltatják.

4. Máriavölgyi ásványvizet 7/10 literig 6 fillérért tölt bérmentve érkező tiszta üvegekbe a Fürdőigazgatóság.

80

Üzlet áthelyezés.

Győry Károly

üveg és porcellán üzletét
Deák-tér 9. sz. alá, saját
házába helyezte át.

Telefon - szám 232.

Fogászati műterem!

Értesitem az igen tisztelt közönséget, hogy fogászati műtermemet Budapestről Szatmárra, Hám János-utca 12. szám alá helyeztem át. (Lévay Palota.)

Készítem a fogászat minden ágába tartozó munkálatokat u. m. egyes fogakat teljes fogsorokat, arany platina koronát amerikai hid-munkákat jótállás mellett a legjutányosabb árban. Régi fogsorokat javítok és átalakítok. Tisztelettel

Dávid Ödön,
műfogász.

Legszébb kivitelben tisztít minden ruhaneműt, gallért, kézelőt

JOÓ SÁNDOR

gőz és villanyerőre berendezett mü-ruhafestő vegyszeti tisztító-intézet.

Szatmár, Várdomb-utca 16.

Fiókküzetek Szatmáron:
Attila-utca 4., (Majercsik-féle ház.)
Kazinyo-utca 21., (dr. Wallon-féle ház.)

Walek és Rajz

angol és francia különleges-
ségű czipészek, hol saját ké-
szítményü kész czipők is kap-
hatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Széchenyi-u. 7.
(Bölönyi-féle ház.)

**Menyasszonyi
kelengye**

200 K-tól

2000 K-ig

**SPITZ
BÉLA**

női s uri divatáruházában

SZATMÁR-NÉMETI

Hám János-u. 1.

színház mellett.

Vidékre

mintákat küldök.

Dr. Ádám István ügyvédi
irodáját
Bercsényi-utca 12. sz. a. megnyitotta.

Értesítés. Mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszú évek gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva kiváló izléssel végez üzletem mindennemű szobafestő és mázoló munkát. Miért is a nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy József**, szobafestő, Bercsényi-utca 37. szám

Tégla eladó

Előcseren.

Értekezni lehet Széchenyi-utca 14. sz.
alatt vagy a helyszínén.

GÁL JENŐ mérnöki irodáját Ber-
csényi-utca 33. szám alá helyezte át.
Telefon szám 189.

MEGNYILT!!

a nagy husvétli vásár

a Szatmári Bazárban

Játék, porcellán- és emaille-edények,
emléktárgyak, háztartási cikkek és
díszműáruk nagy raktára. Viszontela-
dóknak nagy kedvezmény. Becses párt-
fogást kér, kiváló tisztelettel

Blatniczky István

KAZINCZY-UTCZA 10.

Makóczy Géza papi és polgári
szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden idényben mindennemű
:: élővirág díszmunkák ::
alkalmi-, menyasszonyi-, ko-
szoruszlány- és mellesokrok. —
Alkalmi-, ravatal- és sirkoszo-
ruk, sircsokrok a legizlésesebb
kivitelben, jutányos árban pon-
tosan és gyorsan készítettnek.
Vidéki megrendelések különös
gonddal elintéztetnek. Park- s
kert-rendezések vállaltatnak.
Sürgőnyezim: Bertha kertész
Szatmár. — Telefon-szám 27.

Wallon Henrik Fia utódai
Duha Tivadar és Géza fűszer,
csemege, bor és lisztáru üzlete
Szatmár-Németi, Kazinczy-
utca 2. Alapított 1858. évben.

Árverési hirdetés.

A szatmári Székeskáptalan a tulajdonát képező Rákóczi-utca 16. számú házastelek megvételére beérkezett írásbeli ajánlatok egyikét sem találván megfelelőnek, a kérdéses házastelek eladása céljából önkéntes árverést hirdet.

Az árverés folyó évi április 10-én d. e. 11 órakor fog megtartatni az egyházmegyei alapítványi pénztár hivatalos helyiségében. Bánatpénzül 4000 korona teendő le.

A legtöbbet ígérővel az adásvévesi szerződés csak azon esetben fog megkötettni, ha a Székeskáptalan az árverés eredményét elbírálván, megígért legmagasabb összeget az általa kontemplált árral egyezőnek fogja találni.

Előfizetőinket, különösen a papságot és tanítóságot kérjük, hogy az esetleges magán-, iskolai- vagy községi hirdetésekkel alkalomadtán lapunkat szíveskedjenek felkeresni.

MEGNYILT

az új fényképészeti műterem

Tisztelettel tudatom Szatmár város és vidéke ur közönségével, hogy a „Pannonia” szálloda udvarán erre a célra épített helyiségben a földszinten

új fényképészeti műtermet

rendeztem be, mely a mai kor minden követelményének úgy művészi mint kényelem szempontjából megfelel.

A műterem már megnyilt.

A m. t. közönség további nagybecsű pártfogását kéri, tisztelettel

Scherling Antal
 fényképész és festő.

UJ VARRODA.

Böthe Ilonka f. évi márcz. 1-én
Szatmáron, Honvéd-u. 2. sz. a.
megnyitotta női varrodáját.

Elvállal a legutolsó divat szerint costumöket, blouzokat, aljakat stb. a legszebb kivitelben s a legjutányosabb áron.

Pártoljuk
a hazai ipart!

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

Árjegyzék

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
 SZATMÁR, Széchenyi-utca 7. szám.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül, készpénz vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		K	f			K	f			K	f
1 ko. marhahus pecsenye	1	68	1 kő. debreczeni páros	2	20	1 ko. sonka csont nélkül	3	—			
1 " " levesnek	1	60	" " lengyel kolbász	2	—	1 " " kifőve	6	—			
1 " sertéshus	1	68	" " sonka kolbász	2	—	" " Császár hus bőrrel	2	80			
1 " borjúhús	2	00	" " krakói	2	—	" " karaj bőr nélkül	2	40			
1 " bányahús	—	—	" " krinolin	2	—	" " lapocka és oldal	2	—			
1 " juh-hús	—	—	" " parizer	2	—	1 ko. páczolt nyelv	2	—			
1 " friss hárj olvasztani	1	76	" " máj. sajt	2	—	1 drb. sertés nyelv	—	40			
1 " " szalona	1	76	" " disznófej sajt	1	80	1 ko. tepertő	1	92			
1 " " bőrnélkül	1	76	100 pár virsli tormás	10	—	Szalonák.					
1 " friss kolbász borsos	1	76	100 pár frankfurti	16	—	100 ko. fehér szalona	192	—			
1 " fokh. citromos	2	—	100 drb. saivaladé	10	—	1 ko. paprikás stráf	2	40			
1 " friss zsir	1	76				" " kolozsvári szelet	2	40			
Kolbász árak.				Füstölt áruk.							
1 ko. szalámi	6	—	1 ko. sonka páczolt	2	80	" " füstölt szalona	2	20			
1 " füstölt magy. kolb.	2	20									

Tisztelettel: **Bölönyi László.**

VOGL ADOLF

templomi felszerelések műintézete HALL, Innsbruk mellett
 (Tirol.)

Készít oltárokat, szószékeket, keresztkutakat, templom- és gyónószékeket, valamint imazsamolyokat minden stílusban.

Szállít egyházi szobrokat fából, olajfestéssel és aranyozással mindenféle nagyságban. — **Dombormű faragvány képeket** (mint pl. 14 stációképet,) **Krisztus szobrokat**, kereszttel vagy annélkül, úgy egyházi mint magán használatra; készít ugyanilyen szobrokat missio-keresztek vagy utak mentén álló keresztekre. — **Bethlehemi jászolok** bő választékban. — Kérdezősködésekre azonnal kimerítően válaszol. Rajzokkal, fényképmásokkal és illusztrált árjegyzékkel készségesen és díjtalanul szolgál.

Gyógyszerek

Illatszerek.

Kötszerek.

Fényképészeti
 újdonságok

„DIANA”

DROGERIA

Szatmár, Hám János-utczában, Lévai-palota

MEGNYILT.

Szives pártfogást kér

BRÓDY BELA.

Pártoljuk
a hazai ipart!

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku pyramisokat, obeliszeket, keresztek, emléktáblákat, sírfedeleket, mezei keresztek, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.
 Fiók-üzlet: **Szatmár, Attila-u. 4.**